I BYGDERNA

HUMORISTISKA SKILDRINGAR

AF

THURE SÄLLBERG

STOCKHOLM
BEIJERS BOKFÖRLAGSAKTIEBOLAG

I BYGDERNA

HUMORISTISKA SKILDRINGAR

AF

THURE SÄLLBERG

STOCKHOLM
BEIJERS BOKFÖRLAGSAKTIEBOLAG

STOCKHOLM 1911.
TRYCKT HOS BEIJERS BOKFÖRLAGSAKTIEBOLAG.

När Bom var på »treater».

Gamle afskedade korpral Nöjd och sonen hans, granadör Bom, hade kommit ner till sta'n för att köpa hem sina julagrejor, och det vet man, att ett sådant affärsföretag är nästan det viktigaste en människa ger sig ihop med under hela året.

Ett vådligt helgon skall väl ock den landtman vara, som icke vid ett så högtidligt tillfälle tar sig en knaber eller två, och månget blått band har äfven, gunås, blifvit förorenadt, när bäraren skolat köpa sin julafisk.

Jesses, det blir ju inte jul mer än en gång om året!

Nöjd och Bom voro emellertid inte hvarken helgon eller blåbandister, utan vanliga syndare, och därför begaf det sig, att de fram på eftermiddagstiden befunnos sittande vid ett bord på stadshuset.

Nöjd började redan att bli lifvad, och när han det blef, hade han för vana att skrika, härja och regera som om han haft att kommendera en halftropp rekryter. Och samma takt hade sonen också i sig.

— Skrik inte så förbålt, när du pratar, gubbe. Här äro vi inte lomhörda! snäste kyparn.

Men den uppsträckningen retade Nöjd, så han rynkade ögonbrynen och började att i sitt sinne fara efter kyparns argesta.

Rätt hvad det var, hviskade han till sonen:

— Är du kveck i bena, Bom?

— Som en lärka i vingarna, far lelle', svarade pojken.

— Nå, ränn då fram den ena skånken och fäll omkull den där krankelhanen, när han går förbi med kaffebrickan, som han nu dukar opp! log gubben.

Bom var minsann inte sen till det, utan då kyparen med den väldiga brickan öfver hufvudet kom i närheten, visste han inte ordet om förrän han låg där pladask och framstupa på källargolfvet. Och det gick så kvickt och med sådan fart, att kaffekannan singlade bort och utgöt sig öfver hufvudet på själfva stadsfiskalen, som händelsevis kommit in, och gräddsnipan for i synen på ingen mindre än nämndemannen i Tranhult, hvilken satt vid ett annat bord och kråmade sig.

Man kan tänka sig hvilket elände det blef. Stadsfiskalen vrålade och hotade kyparen med lifstidsstraff, och nämndeman steg upp, gulhvit i ansiktet och skriade:

— Vet I kanske inte hvem ja' ä'!

W GERNANDT 97

Där blef ett hissnesamt lif inne i stadshuskällaren.

De landtbor, som voro där och de voro inte få, påstodo med nämndemannen i spetsen, att alltsammans var en anläggning mot dem och ett uttryck af stadsboarnes vanliga oförskämdhet emot »modernäringens» idkare och det var som på ett hår när, att det hela hade afslutats med ett allmänt slagsmål.

Men stadsfiskalen uttryckte som sin mening, att det var en olyckshändelse. Ty ingen hade sett den unge Boms mandat.

Till slut satte sig också de stolta böljorna, men då hade stadsfiskalen nästan skrikit sig fördärfvad och hes för de närmaste fjorton dagarna.

— Här var hundingen så omväxlande och trefligt! Skål pojk! log Nöjd.

— Nu får du säga »du» te mej, för om ja' är ett grand äldre, så har du gått i korpralskola och ä' kveckare i bena! fortfor Nöjd till sin son. Och så drucko de brorskål och vordo än mer lifvade.

När de sedan gingo dädan, fick Bom minsann i förstugan se en stor affisch, som omförmälte, att där om en stund skulle bli en gruflig muntration i stadshussalen, att en herre skulle sjunga visor och berätta historier. Bom kunde inte stå emot det där.

— Kan I låna mig lite pengar, far, så får jag gå upp på treatern en vändning.

— Ja vars, men dröj inte för länge. Här har du en krona!

— En krona! Hur långt in i hälsefyr tror du att ja' kommer mä' den!

— Hur långt vell du då?

— Jo, ska' dä' va', så ska' dä' va' rejält! mente Bom.

— Nå här har du fem! Då vet jag att du måtte väl komma åtminstone till främre gafveln! röt gubben.

Sen kommo de öfverens, att gubben så fort han blef i ordning skulle traska af i förväg. Bommen trodde att han skulle hinna honom efter han var så kvick i benen. — — — — — — — — — —
— —

Aldrig hade stadsborna haft så roligt på någon soaré som den kvällen.

Den resande vissångaren hade inte väl sjungit en vers, förrän Bom gaf sig till att stampa och slå sig på knäna och ropa:

— Dä' va' då den värste helseke, som går i två skor! och så grinade han så hjärtinnerligt, att det rungade i hela salen. Och folket, som såg honom, tog ock till att grina och själfve borgmästaren grinade allra värst.

— Ska' jag föra ut karlen? frågade en poliskonstapel.

— Nej, gubevars, han är ju bara löjlig. Låt honom vara! sa' borgmästarn.

KREATURSRATION
HVEM VILL KÖPA POTATIS
STOR HUMORISTISK SOARE
WERNAMO TEATER
PROGRAM
OCH SÖDER

Och allt efter som konstnären sedan sjöng eller berättade, skriade Bom:

— Kors en så'n attanalning! Jesses, ja' menar att karlen ä' rent förbaskad — hi, hi, hi! Jag grinar ihjäl mig. Han är ledigare i truten än en präst, och har värre galepenne än klockarn, ha, ha, ha! Dä' här va' värdt minst tre reksdaler!

På det viset gick han på och klappade i händerna och ref sig i hufvudet. Publiken applåderade och jublade, så att svetten lackade af hvarenda själ, och konstnären sjöng och regerade och gjorde krumsprång, så att han rent kunde spränga sig, så glad var han. Ty han trodde, att det var åt honom folket gladdes så svårligen.

— Förbaska mej, om jag haft så roligt eller varit med om värre spektakel pa mången god dag! pustade borgmästarn, när han sen gick ner för trappan.

Bom blef bjuden på punsch och annat godt af flera stycken, när soarén var slut, så han var alldeles föryrad, när han till sist knäckte i väg på hemhållet.

Då han gått vid pass en half mil och kom in i Kullarps mörka hage, fick han höra något plumsa och ryta i ett kärr, som ligger där vid sidan af vägen.

— Är du skam eller spöke eller en oxe eller hvem är du? skrek Bom, ty han var inte buskablyg den kvällen, ska' jag säga.

— N-ö-j-d ä' ja'! svarade en andfådd röst från kärret.

— Jaså, jaha! Ä' du nöjd, så ä' ja' nöjd och belåten också! skrek Bom och gick vidare och trallade:

»När du ska' ut å fria
Så ta dig ej en gammal mö!»

Han tänkte inte på, att det var far hans, som gick i fyllan och vadade i kärret, så pass var han förvriden utaf punschen och »treatern», utan han gick hem och satte sig vid spisen och somnade bums.

Om en timme kom Nöjd efter, våt som en tupp och ilsken som ett vilddjur, och han hade inte väl fått se Bom sitta där och snarka förrän han gaf honom en örfil, så att granadören slog i golf som en torsk!

— Ä' du nöjd och belåten med den du? röt gubben.

— Jaså, var det I, som var i kärret? Ja, då ä' ja' nöjd! snörflade Bom och kastade sig på sängen.

Gubben ville ge sig på honom igen, men käringen afstyrde det.

— Jag kan spricka, när jag tänker på att den lömmeln lurade ifrån mej fem kronor för te' å' gå på »treatern»!

— Har I vatt på »treatern», far, eller hva' säjer I? lallade Bom i halfslummern.

— Ja, Kullarps kärr! skrek Nöjd och stampade i golfvet, så att vatten och dyjord yrde omkring stugan.

En runsten.

En vårdag för cirka 25 år se'n gick Johannes Karlsson i Norregård och bröt sten och stretade i backsluttningen västanför sin uthuslänga. Där låg förut en liten åker, som han tänkte utvidga genom att odla upp en gräsplan nedanför, hvilken gräsplan hans föregångare inte brytt sig om att rödja. Och de hade väl inte haft tid och stunder till den saken heller, emedan man i deras dar hade sitt mesta göra med att köra lass på landsvägarne och skjutsa folk. Sedan nu emellertid järnvägarne fördärfvat körförtjänsterna, kan en åkerman, som inte föredrager att flytta in till sta'n och bli åkare eller hökare, få tid att ägna sig en smula åt modernäringen. Och en sådan karl var Johannes. Han ref och bråkade i jorden med järnspett, flåhacka och ärjekrok, så att hans barn, som nu skörda fälten, må såsom pärlor i guld. Ty jorden är i alla fall den huldaste moder som finns för dem, som vårda sig om henne.

Nå, en dag för 25 år se'n eller så vid pass gick Johannes och bröt upp jordstenar och redde en ny åker västanför sin la'gård. Och rätt som han gnodde där i svett och flit, hittade han i jorden en stor flat stenhäll.

— Dä' blir en djädranas bra trappsten af den, lät Johannes.

Se'n skaffade han sig hjälp, reste hällen och stöttade henne, så att hon stod som en bautasten, ty i den ställningen ville han ha henne, medan han jämnade af hennes kanter och »yxade» till henne så att hon blefve jämn och vacker. Ett sådant arbete skulle nämligen gå lättare för sig, när stenen stod rätt upp och ner.

Men hur det var, fick Johannes aldrig tid att putsa till den blifvande förstugustenen.

En riktigt ifrig jordbrukare får sällan stunder att offra åt sådant, som inte är precis nödvändigt, och därför blef hällen stående i hans åker såsom ett ärevördigt och talande vedertecken på hans flit och odlarnit.

Men så hände det, att Johannes hade en son, Kalle hette han för resten, som blef glad vid gårdbons Mina. Och Mina blef glad vid Kalle. Men de voro blyga och oskuldsfulla bägge två, så att de kommo sig inte för att stoltsera med sin kärlek i byn, utan de dolde den och skylde honom för hela grannhället samt sökte gömma honom, så att ingen ens skulle kunna andas på'n.

MINA

Sådana idéer ha landets oskuldsfulla barn ibland. Och det är i mitt tycke underliga idéer, hvilka jag inte kan fatta. Ty jag erfar för det mesta som om det skulle utgöra min största sällhet att få gå midt igenom bygatorna med armen om lifvet på min älskling och under det hon lutade sitt svarta hufvud mot min skuldra skrika högt och vildt inför allt det afundsamma släktet:

— Hurra, detta ä' min flicka; håll ur vägen för henne!

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Så en dag funno Kalle och hans tös på, att det var så vigt för dem att hålla sina små möten bakom den här ofvanberörda stenhällen. Den var bred, låg i en sluttning och det var stopp att ifrån gårdarne på backen skönja hvilka och hvad som rörde sig bakom stenen. Och det var inte kinkigt att osedd och i doldom smyga sig dit heller, ty det växte skyddande hassel- och albuskar i sluttningen.

Thy gick Kalle dit ner i solakvällarne, lade sig bak' stenen och härmade kajors läten.

Och han behöfde aldrig släppa ifrån sig mer än ett par eller tre kraxande, förrän han fick se Minas schalett skymta fram i backen.

Jesses, jag är ingen realist, ty jag gick latinlinjen under min studietid. Och därför kan jag inte på modärnt sätt beskrifva Kalles och Minas ljufveliga fröjder bak' stenen. Och det får herrskapet förlåta mig, ty jag börjar bli gammal och mina själsförmögenheter ha anlag för att ge tappt, när det gäller sådana omständigheter. Men roligt hade de, och det kan hvar och en tänka sig.

Så hände det en dag, att Kalle och Mina fingo för sig att gravera in sina respektive namn i stenen, och det gjorde de också medelst en mejsel, som Kalle tagit med sig i tröjfickan. Men bokstäfverna blefvo allt ett grand sneda och konstiga, ty vederbörande skulle naturligtvis krama hvarandra om lifvet och pussas emellanåt medan de böstade in namnen i stenen. Men namnen kommo dit i alla fall.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Så begaf det sig, nu efter 25 års tid och sedan Kalle och Mina som gifta bott länge i Norregård och lagt på en hel skock barn, att en Lundastudent kom gångandes och botaniserandes öfver Norregårds ägor. Han fick se stenen samt låg vid pass sex timmar och sökte tyda inskriptionen. Men det blef löx för honom. Hur han djädrades med det i all sin grufliga lärdom, kunde han inte ändå finna tydningen, ty han var för lärder, kantänka.

Men han ville inte låta saken gå ifrån sig, utan skref till Vitterhetsakademien och beskref och ritade upp stenen. Akademisterna snusade och undersökte historien samt kommo till sist öfverens om, att en ny runsten blifvit funnen samt skickade ner en så kallad docent för att läsa af honom.

Ni skulle ha sett den där docenten vid stenen, så hade ni fått er ett grin. Han kom ner och slog sig ihop med prästen och talade

stolta och arkeologiska ord med honom. Prästafrun bakade fläskpannkaka och var högtidlig samt snodde ihop den gudligaste matsäck i världen till tröst och sinnesstyrka åt docenten och pastorn innan de dråsade af för att syna och beskrifva den nyfunna runstenen.

Lundastudenten hade gifvit en teckning af terrängen, så det var ingen konstighet för pastorn och docenten att hitta rätt på stenhällen.

En afton fick Kalle i Norregården alltså se ett par herremän demonstrera och regera vid stenen i hans hafreåker. Och när han tittat på dem en stund ifrån sin gårdsplan, masade han dit ner.

— Dä' ä' nok attan ett par stollar, som rymt ifrån dårkistan! lät han åt hustru sin.

Men han blef inte så litet snopen, ska' jag säga, när han fick se sin egen själasörjare stå där och peta med en pennknif i den förglömda stenhällen.

— Här har fader Karl en rar runsten, som ingen vetat om förut; vi ska' snart tyda inskriptionen, sa' pastorn, när Kalle hälsat på vetenskapskarlarne.

— Tyda! Dä' fordras väl ingen lärdom te' å tyda dä' där. Dä' öfversta ska' va' »Mina» och di nedersta strecken ska' föreställa »Kalle». Ja' hoggde in'et för cerkla 25 år se'n, när hustru min och jag va' fästefolk och vänslades! log Kalle.

Ni skulle ha sett bå' pastorn och docenten efter den upplysningen.

Många konstiga karlar har jag sett här i socknen på sista tiden, men så ta' mig dalern, om jag sett några löjligare.

Docenten for tillbaka till Vetenskapsakademien som en pil, och han kommer här nog inte i brådbrasket.

Nordiska spel i Grälebo.

Patronen på Ängaholm, som ligger en half fjärdingsväg från mitt, har då den grannaste och tosigaste flicka, som finnes i världen, så det är då inte underligt, att patronen kallar henne »solstrålen» och att alla karlar, som träffa henne, bli vridna.

Ingen enda pastorsadjunkt har kommit oslickad härifrån, och löjtnanter och kaptener och moss- och torf- och landtbruks- och utdikningsingeniörer samt mejerikonsulenter och hela kreaturspremieringsnämnder, som vankat fram här och blifvit inbjudna på frukostar eller middagar hos patronens, ha lämnat kvar sina förnuft — äss de haft sådana — på Ängaholm.

Men fröken Karin bara grinar åt allesammans, och dess tokigare bli ju herrarna.

En så'n skälmunge finns inte i hela landet. Det trifs bara sprittande glädje, gyckel och tosingaforer inom hennes lilla barnungahufvud. Men annars är hon snäll och god som en liten Herrans ängel. Det är bara friare och tocket där, som hon just inte har nå't förbarmande med. Men det kommer nog hennes tid en gång, när den rätte möter henne, det har jag sagt henne flerfaldiga gånger. Och då får hon nog, stackars liten, erfara hur det kännes och hur det bränns, när kärleken oförhappandes rusar in i hjärtat och börjar regera öfver tankar och sinne och känslor och allt det där, som ni nog vet om och som gör, att vi bli gifta och få block om fötterna. Häromsistens kom hon och förde spektakel med mej, gamle skråe, samt lurade mej att begå nordiska spel. Hon vankar för resten förbi Grälebo, där jag bor, tidt som oftast. Sommartiden susar hon förbi på en sådan där cykel, di kallart, och i vinterdagar sprätter hon sig fram på en illmänskadt lång och odräglig kälke, som jag aldrig sett maken till.

Jag stod ute på vedbacken och skulle klyfva sönder lite kaffebråte åt käringen min, som gualof fått sin »induflensa», så att hon ingenting kunde uträtta, utan satt där inne i stugan och sa', att hon väntade på döden i hvilken minut som helst. Hon får för öfrigt alltid den dödssjukan hvarje gång jag kastar fram ett ord om att gå till någon auktion i grannhället. Det hade jag nu gjort på morgonen samma dag. Och så blef resultatet det vanliga. Käringen fick sin sjukdom och skulle dö — det svor hon på — ungefär vid den tiden auktionen skulle börja.

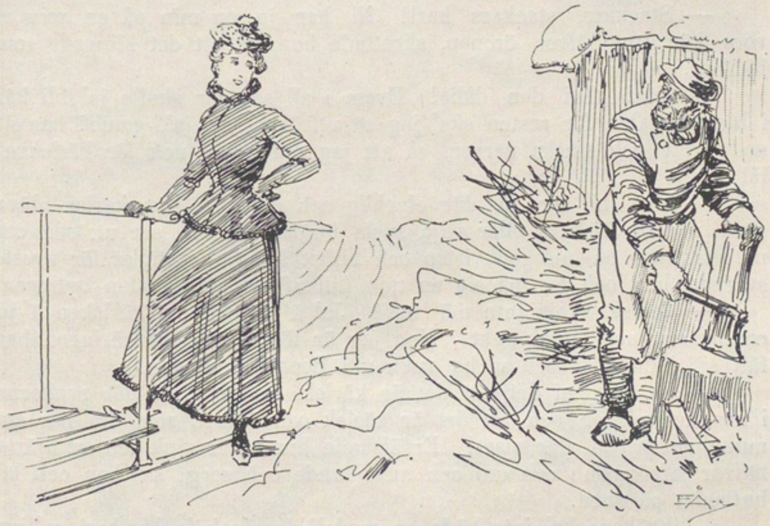

— Vill du sta' och ha roligt på auktionen samt kanske dricka kaffegök och dra' fingerkrok, när jag ligger i själatåget, så gack! grät hon. Och då fick jag förstås lof att bli hemma och sköta henne och sysslorna. Men arg var jag där jag stod på vedbacken och knölade sönder kaffeveden. Jag grunnade och grunnade, om jag inte skulle kunna hitta på något djädrigt meklament, som förmådde bota hennes sjukdom, så att jag kunde få gå på auktioner och andra roligheter, jag såväl som andra reela karlar i socknen.

I detsamma kom fröken Karin framsprättandes med sin långa drög och började grina det första hon fick se mig.

— Hva' är det nu, som är så roligt? Har fröken fått en ny slags ingeniör till friare? lät jag. För jag var ju vid misshumör och satiriskt anlagd i det momanget.

— Stackars, stackars karl! Ni har ju en min på er, som ni vore kär upp öfver öronen, skrattade hon, så att det klingade som bjällror.

— Kär! Tvi den dålie! Hvem i all sin dar skulle ja' bli kär i härute? Och för resten ska' jag säja fröken, att ja', gualof, har ett godt vett och starka nerver, så att jag reder mej nok för kärleken! lät jag.

— Men ni ser så där olycklig och dum ut, som karlar pläga göra, när de ä' kära eller vilja spela förälskade. Ni ser ut, som om ni friat nu på morgonkvisten och blifvit åthutad i stället för kysst! svarade hon och tog på sig en min full af medkänsla, den bytingen.

— Jesses, skoja inte mä' mej! Ja' ä' ju gift, så kärleken ä' ju en öfvervunnen ståndpunkt. Men jag är förbaskad, för käringen har fått sin induflensa och vi ha auktion i Bockebo, sa' jag.

— Ja, ser ni det, att det är kärlek, som lagt de där rynkorna i ansiktet på er och att det är kärlek och ömhet, som dra ner era mungipor på det där viset! Er älskade hustru är sjuk och ert hjärta bäfvar af ängslan och oro och medlidande och sorg! sa' hon och la' hufvudet på sned.

— Fröken ska' inte häda en medelålders och kloker karl, sa' jag — för jag har gunås varit gift i flera år, och när man dä' varit, så ä' dä' inte nå'n kärlek med i spelet längre, som drar ner våra mungipor, och då ä' dä' inte frågan om nå'n ängslan eller oro eller nå'n bäfvan i hjärtat, utan då vill man va' i fred och gå på auktioner och få lite lugn för kärleken, sa' jag med en stor så kallad indignation. —

— Har ni då aldrig varit kär och älskat? sporde fröken.

— Kär och älskat! Visst tusingen har ja' dä'! När jag var ung och ogift älskade jag igenom hela pastoratet ända ifrå' Skuggebo och ända te' Målen, precis som frökens pastorsadjunkter och ingeniörer, och hade inte ro hvarken natt eller da'.

— Men ingeniörerna svära på, att kärleken aldrig går öfver, utan växer till sig i kraft och styrka år efter år!

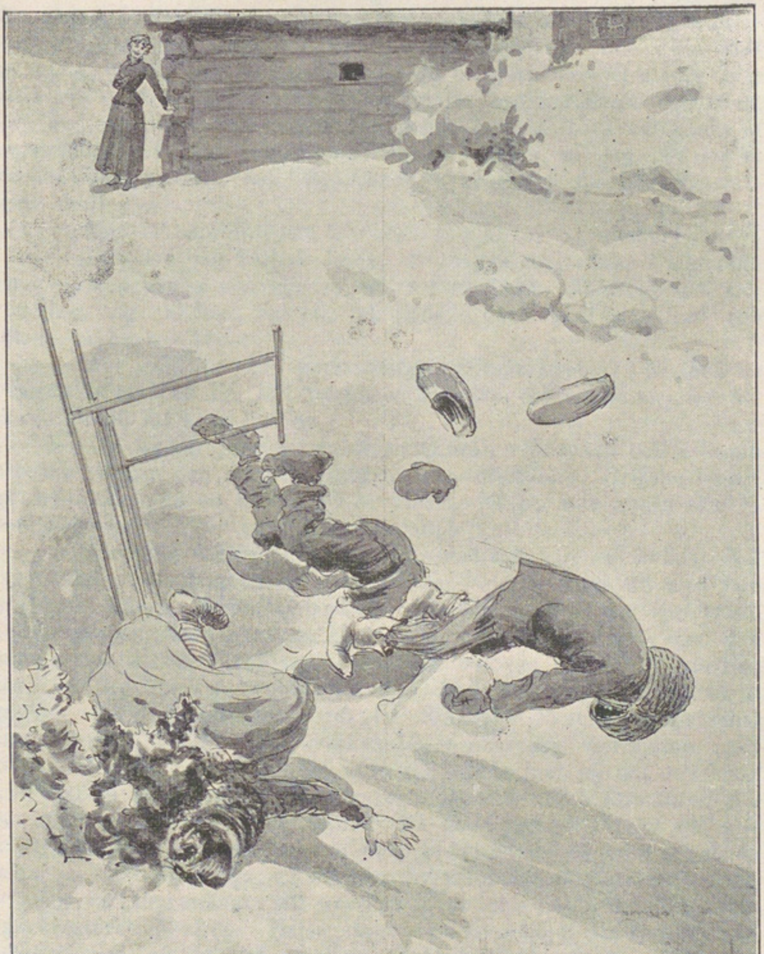

— Han gör så hundingen heller, den lurifaxen. När han bara styrt till ett äktenskap, blir dä' induflensa och andra krämpor och lip och pip af hemma hos fruntimret samt kaffegökssträngtan och auktionsgriller hos karlarne. Tro hvarken ingeniörer eller präster eller proselyter i den vägen, fröken lilla, för djädran i min lilla låda, om kärleken är nå'nting att lita på. Gack och titta på min Kajsa där inne! Ho' grät en gång och sa', att ho' heller ville dö än göra mej nå'n sorg eller sätta sig emot hvad jag ville. Och nu får hon induflensa och tretti, förti andra obotliga och dödliga sjukdomar, om ja' bara vill slinka af en vändning till nå'n auktion eller annan rolighet, sa' jag. Ty den så kallade indignationen satt fortfarande kvar i mej för Bockebo auktions skull.

— Men ni talar inte om hurudan ni själf är, skrattade hon.

— Hurudan jag är! — Jo, ja' ä' anagga mej reeler i alla affärer. — Men hva' i alla tider ä' dä' för ett åbäke till drög, som fröken lagt sig till med, sa' jag och dängde yxan samt gick fram och tittade på hennes åkdon.

— Ack, det är en sparkstötting. Försök honom! Ni med de benen skulle få en bra fart på honom! log hon och visade mej, hur det skulle gå till att köra med'en.

Nu ha vi en ganska bra sluttning från vedbacken och uthusen ner mot stugan och ett stort stup på vänstersidan, ty Grälebo ligger, gu' nåde mej, på en ås och på vrakmark, för att inte husen ska' ta bort något af åkrarne och slätten nedanför.

— Åk utför backen, får ni se hur fort det går, sa' fröken. Nå, jag ställde den långa helsefyrn i position och sparkade till med min broddade träsko. Och så barkade det åstad. När jag sprätte till andra gången, kom minsann Kajsa utspringande ur stugan med den tomme potatiskorgen i näfven. Hon hade tydligen bättrat sig, när hon såg, att jag inte gick till auktionen. Och nu skulle hon väl ut åt grafven efter jordpäron till middagen. Hon hade förstås en stor schal om hufvudet, så att hon hvarken hörde eller såg, den sjåtan, utan kom rakt emot mej. Men så, serra dö, vände hon sej om och hötte med näfven åt den minste pojken, som kommit ut på förstubron och bölade och ville följa med henne. Då hade jag just sprätt till med träskon för tredje resan, och nu kom åkdonet som ett jehu och drabbade på Kajsa bakifrån, så att hon for vidöppen emellan skalmarna, och jag var inte mänska att hvarken styra eller hejda det förskräckliga kreaturet till drög. Kajsa skrek i himlens höjd, där hon låg med potatiskorgen på bröstet. Pojken skrålade där nere och fröken grinade där uppe så att det ringde i öronen på mej.

Men undan gick det, så att det hven. När vi så körde förbi min lilla bod, kom Johannes i Fageräng fram från gångstigen till vänster. Skam hade inte märkt Johannes, men han tar alltid den ginvägen öfver vår gård, när han skall åt Bockebohållet eller österut åt

socknen. Karlen hade inte väl kommit upp från vår gatuväg, förrän kälkastollen rände till honom med nosen i smalbenet, så att Johannes for framstupa öfver benen på Kajsa och fick in skallen i potatiskorgen.

Då försökte jag hejda uslingen och skrapade med den högra träskon i vägen. Ty nu såg det mörkt ut.

Tror ni, att han stannade? Nä' gubevars, hvad han det inte gjorde! Men dråsade af vägen gjorde han och snurrade omkull vid stupet, så att jag och Kajsa och Johannes med hufvud och hätta inkilade i korgen rullade utför den långa hällningen med en hisklig fart. Snö och träskor och bälgvantar och Gu' vet icke allt yrde och smattrade utför branten. Jag blef liggande vid en sten, Kajsa hamnade, gualof, i en enebuske. Men Johannes tumlade längst. När jag tittade mig omkring, satt han i en drifva där nere och försökte kränga korgen af hufvudet. Han trodde tydligen, att han råkat ut för skamstyg, ty jag hörde honom med skälfvande röst läsa: »Bort, o värld! med ditt försåt!» o. s. v. Fröken Karin stod och höll sig i bodknuten och hela den lilla varelsen skakade från topp till tå.

— Jess, fröken ä' väl inte fördärfvad också? sporde jag och försökte få rätt på mina träskor.

— Åh — — åh — — åh! Herre Gud så härligt! Vänta tills jag kan tala! Och så skrattade och skrattade hon, så att hon kunnat mista andan, det förskräckliga barnet.

— Oh — oh — oh! Nordiska spelen i Stockholm voro ett intet mot detta. Ha ha ha! Det här var tusen, tusen gånger härligare! skrattade hon.

— Var detta nordiskt spel då, fröken? pustade jag.

— Visst, visst! Detta var nordiskt spel af prima sort! Och så skrattade hon, tills hon var i färd med att förgås.

— Men då ska' jag väl ha ett silfverstop i pris! lät jag.

— Ja, ja! Vänta bara, tills er hustru kraflat sig upp ur enbusken, så delar hon ut priset! genmälde den bytingen.

Och det höll streck. Ty maken till det tal, som Kajsa drog till med, när hon väl kommit på benen och fått träskorna på sej och ryckt korgen af skallen på Johannes, det har aldrig hittills hållits vid några nordiska spel eller marathon- eller kapplöpningar. Hon upphöjde mina egenskaper i allra högsta måtto, hon gjorde mig märkligare än självfve Nordlund, för om han hade haft en hustru, skulle han nog inte med berådt mod mördat henne ute i snön midt i smällkalla vintern, sa' hon. Jo, hon upphöjde mej så pass, att hon jämförde mej med självfve Belsebub. Fröken Karin grinade, så att hon kunde sig fördärfva åt Kajsas tal och klappade i händerna och ropade »bravo»! Till sist ilsknade jag till, och när Kajsa inte orkade längre, sa' jag:

— Nu har visst dina svåra sjukdomar gett mä' sej! Är du alldeles induflensafri nu, Kajsa lella?

— Jag ska' nog ge dej för induflensa, när vi bara komma på enbeten, din hustrumördare! skrek hon.

— Gu'alof att du blef bra igen. Då tar jag rätt och går med Johannes ned till Bockebo auktion en sväng! genmälde jag. Och därvid blef det. På två röda minuter fick jag på mej stöflar och helgdagsrock och masade i väg med Johannes, medan fröken stod kvar och pratade med Kajsa och tröstade henne. En liten stund efteråt sparkade hon förbi oss ute på gärdet.

— Nordiska spel ä' ju inte så dumma ibland! skrattade hon.

— Di ä' te' stor välsignelse. Dem förutan hade jag ju inte fått käringen botad och inte kommit till Bockebo i dag! Gu' välsigne bå' fröken och hennes drög och nordiska spelen! svarade jag.

På aftonen hade vi grufveligen lifvadt i Bockebo, och jag vred mig till en bra ko där nere för ett sablarnas rampris, så att Kajsa sa' inte ett knyst, när jag kom hemskranglandes framåt kvällen.

Nordiska spel ska' jag hädanefter flitigt öfva.

Hulpen.

I slutet af april månad hade Kalle i Ödetofta redan kommit till botten i sin rågbinge, och när han sopade dess botten för att få med hvart eviga korn i mäldpåsen, som han skulle draga hän till kvarnen med, grubblade han dystert öfver hvarifrån han skulle få bröd till hustru och sju små barn under hela den långa tid, som skulle förflyta, tills han finge tröska af den råg, som då började grönska lite smått på hans nyodling.

Det var också mycket annat, som trängde på Kalle i Ödetofta, där han gick i dammet ute i sin lilla bod och lirkade fram de fattiga korn, som smugit sig in uti springorna och hörnen i sädesbingen. Det var fattigt för honom, stackarn. Han hade inte mera än en trettiotvåendedels mantal, och skuld hade han på den och skuld på lösboet också. Inte heller gaf den lilla bergiga biten mer än nätt och jämt hvad som gick åt att äta upp och knappt det. Sju barn hade han, som sagdt var, och en sjuklig hustru, så han hade nog att tänka på och knoga med. Ty att slita ihop till kläder och föda åt så många det är ett styft beting för en ensam karl i sådan ställning som Kalles.

De tala nog och skrifva mycket om arbetsklassens dåliga ställning här i landet och jämföra den med slafveri och Gu' vet icke allt. Det predikas om utsugning och utestängning och svältlöner, när det gäller arbetarna. Och om kapitalets knutpiska på deras ryggar, som träla inom industripalatsens ventilerade väggar. Men det är ingen, som tycks ha hjärta för den, som har det sämre än alla dessa, som slita värre än någon och bor trängre än mången tror. Nej, ingen häfver sig upp till apostel för småbrukaren, som pulsar omkring med hacka och spade å myr och moras, bland kullersten och mjällsand för att aftvinga sin jord föda åt ett par små korynkor, hvilkas mesta afkastning han dock får sälja på torget åt arbetaren för att kunna klarera jordränta, skatter och onera. Arbetarna ha råd att äta, men småbrukarna ha det knappast. Kalle i Öde-

tofta var en sådan. Nu var det slut i bingen, och om fjorton dagar skulle han vara brödlös. Hur i all världen skulle han kunna draga sig fram med hushållet, tills rågen blefve mogen? Det var hvad han tänkte på i sin ensamhet i boden.

Borga mjöl hos landthandlar'n ginge inte heller. Äldste sonen skulle ju konfirmeras och behöfde »läsekläder», som han måste taga på kredit hos handlar'n. Och att få både tyg och mjöl på kredit, det vore stört omöjligt. Det vore han inte god för. Och ingenting hade han att sälja. Korna började sina. Det fanns bara lite' dålig långhalm kvar åt dem, så det vore en Guds lycka, om han förmådde hålla dem vid lif, tills de kunde släppas i bet.

Kalle ref sig i hufvudet och grunnade och suckade. Men någon utväg såg han inte.

Och han gick i kvällen ner till kvarnen och lät mala säden i den lilla påsen. Han var trött efter en lång dags slit, då han gick åstad, och tröttare ändå vände han åter i ottan. Nå, hustrun bakade mjölet och om morgnarna tittade Kalle och allt hans hus ut genom fönstrets små rutor för att utröna, om våren kom med värme och drifvande kraft åt rågen. Men våren var sen. Det låg rimfrost på marken, när solen rann upp. Ingenting ville växa eller gro.

När det kom till den tid, då mor eljest plägade kunna släppa kreaturen ut i bet, fanns knappt ett grönt strå på marken, och halmen började tryta i ladan hos Kalle, och hans kor magrade allt mer och mer. Det fanns nog i trakten en och annan, som hade både hö och halm att sälja, men Kalle hade ingenting att köpa för, och därför fingo hans kreatur svälta och han själf och hans barn också.

Det blef till sist intet annat råd för honom, än att han fick gripa till halmtaket på ladugården till kreatursfoder. Men våren var fortfarande sen, och när taket var uppätet, fanns det ännu ingenting för dem att äta på markerna. Det var ingen möjlighet att släppa ut dem. Och så tog brödet slut i stugan.

Kalle grunnade och grunnade, hur han skulle vända sig, men han såg sig inga utvägar. Det blef allt mörkare och mörkare för honom. Till sist blef det ingen annan utväg än att bära bort tyget, som han köpt till läsekläder åt pojken och byta sig till mjöl för detsamma. Lite bröd och gröt måste man ju ha.

Men det var i alla fall den tråkigaste affär, Kalle i Ödetofta varit med om. Det gjorde honom så gränslöst ondt att nödgas beröfva pojken, hvad denne så länge gått och gladt sig åt, de nya kläderna, som han tänkt på med sådan längtan och glädje. Men det fanns ju ingen annan utväg.

Och så gick han bort med tygbiten sorgsen och dyster. Gång på gång var han färdig att vända tillbaka. Det föreföll honom, som om han gjorde något ondt och dåligt, som om han vore på väg att begå ett brott. Pojkens sorgsna och dystra ögon förföljde honom, där han gick fram på stigen genom sin hage med tyget under armen. Det susade i hans öron, och fastän tyget var lätt, syntes det honom i alla fall såsom den allra tyngsta börda. Och tungt måste det väl kännas för en far att behöfva bära bort sitt barns glädje och förhoppning.

När Kalle kom ungefär midt i hagen, stötte han plötsligt på ett par främmande karlar, som höllos med att böka undan torfven på sidan af ett berg, som låg där.

— God dag, hvem rår om den här marken? sporde främlingarna.

— Jo, jag är åtminstone skrifven för biten, genmälte Kalle.

Så talade karlarna om, att berget bestod af svart granit, som de gärna ville tillhandla sig af honom.

Ja, det var Kalle strax med om. Han sken riktigt till och kände det som ett berg blifvit lyftadt från hans eget bröst.

Så följdes de åt ner till handlar'n, där affären gjordes upp, och Kalle fick hundra kronor i handpengar.

Några timmar därefter vände han åter till Ödetofta med en stor säck mjöl på ryggen, men han bar den så lätt, som om det varit en fjäder, och tyget hade han äfven med hem.

Så blef det en treflig kväll i småbrukarens hem. Hustru och barn hörde med vidöppna och förbluffade ögon på Kalles berättelse. Men när han slutat, tog han fram bibeln från hörnhyllan och sa' till de sina:

— Nu ska' vi tänka på och tacka honom, som alltid kommer med ljus till sina barn, när det är som mörkast omkring dem.

Maja.

— Jag är så nöjd och så tacksam emot himlen för allt hvad han gifvit mig, för hälsa och krafter och humör och matlust, för duktiga armar och styf rygg, för hus och hem och allt annat, som så många andra människor sakna. Men jag vet inte hvarför vår Herre stoppade in ett så oroligt och ett så fasligt brinnande och skälfvande hjärta i barmen på mig och hvarför han drifver mitt blod att köra så hett rundt omkring i mina ådror. Om jag hade fått ett lugnare hjärta och ett kallare blod, skulle här inte vankat många lyckligare karlar än jag omkring på jorden! Sa' Bengt i Bygget i soluppgången en dag.

Det var så, att Bengt och jag hade kommit öfverens om att vi skulle fiska tillsammans, och så hade vi köpt ett par nät ihop och lagt ut dem utanför vassbänkarne vid tegelbruksstranden. Nu voro vi i morgonstunden på väg att vittja dem, när Bengt lät undfalla sig de där orden. Han brukar i allmänhet inte säga mycket i sänder, den gode Bengt, och därför tyckte jag, att det var konstigt att höra honom tala om hett blod och brinnande hjärta. Hvem i hundingen har inte ett hjärta, som man har svårt att tämja? Men det brukar man ju aldrig tala om. Jag visste nog, att Bengt i alla tider gått och grubblat, som om han haft nå'n sorg eller ett stort bekymmer, men det trodde bå' jag och andra bero på, att han hade sitt stora hypotek att dras och plita med.

— Hm, har hjärtat spelat dej nå't svårt spratt, Bengt? undrade jag.

— Inte precis något spratt, men . . . men . . . Ja, det där begriper du inte. För du har förstås intet förstånd på hvad det vill säga att hänga fast med hela sin själ och hvarje fiber i sin kropp vid en kvinna! sa' Bengt och drog ner hättan och tog långa steg.

— Jo, det har jag bå' minne och erfarenhet af. Tror du kanske att jag är en gammal träbock? Nej tack, du. Innan jag blef gift fanns det inte en tös i hela vår rote, och inte i grannroten heller, utan att jag rände som en stolle efter henne och tyckte om henne mer än hvad nyttigt var, lät jag.

Bengt hånlog, så att jag höll på att bli rasande på'n.

I detsamma klefvo vi öfver gärdsgården och kommo in i Linne-

ryds äng, där den gamla vildappeln stod och blommade så grant utmed stigen ner åt sjön.

När vi nådde fram till det hvita trädet, stannade Bengt och satte sig på den stora stenen, som ligger invid stammen, och han tittade långt och vidöppet och betedde sig nästan som en stolle.

— Har du ondt nå'nstans, Bengt? frågade jag.

— Åh, inte så värst! Men det kommer åt mig ibland om våren, särdeles när jag vankar fram här, då appeln blommar. Det kommer öfver mej att jag tänker på Maja, och då känner jag det som om jag hade gått vilse i lifvet och kommit in på rasande led.

— Bevara mej Gu', jag tror du börjar fela på vettet, Bengt! Går du och tänker på Maja än i dag, du gamle syndapalt. Hon for ju sin väg för många Herrans år sen och kom undan, så att ingen vet hvar hon finns nu, gapade jag.

— Tänker . . . ja, gunås . . . och det är då i alla fall en go' sak, att tankarna och barndomsminnet inte kunna tas ifrån mej, hvarken utaf hypoteksbanken eller länsmannen. Om det skulle gå illa, så kan dom skilja mej ifrå' allt hvad jag har, men inte ifrån mej själf och inte ifrån Maja. Jag vet inte hvar hon är eller hur hon har det, men jag är hos henne i alla fall med min själ.

— Vi låta näten ligga. Kom med, Bengt, så sätter jag för min märr och skjutsar dej till doktorn, för du är ju sjuk, det hörs ju, afbröt jag. Och jag kunde väl inte tänka annat, när han pratade så konstigt.

— Sjuk! Ja, du skulle var't mycke' sjukare, om du haft mitt hjärta och mitt sinne och suttit med Maja under vårkvällar i ungdomstid vid det här trädet och på den här gamla stenen, när bina surrade i blommande grenar och sola gick ner där borta bakom Applakulla skog.

— Inte blir en sjuk af så'nt! lät jag.

— Nä', inte så länge det varar. Men när hon så en dag drifves åt ett annat håll, och man själf i sin feghet låter köra sig åt motsatta leden, då springer det efter några dar sönder något, där bröstkorgen börjar, och det såret vill aldrig läkas se'n. Har du aldrig blödt på det viset? sporde Bengt och tittade ut öfver ängen, som doftade och blommade.

— Jo, gubevars, nok har mitt hjärta blödt, men det kom, gualof, alltid snart en annan tös och stämde blo'en, svarade jag.

Bengt knep i hop ögonbrynen och tittade på mig med en min, som om han tyckte att jag var en dumbom eller ett kreatur. Och så torkade han sig med tröjfliken öfver pannan och började tala med en tunga, som klingade nästan vackrare än en prästs. Aldrig trodde jag, att det kunde finnas sådana ord, sådan ton, i en simpel karl. Men det är väl så, att när det börjar frusta ur hjärtedjupet

på folk, så blir det rödt och vackert, äfven om barmen skyles af en blångarnsskjorta och en hemväfd tröja.

Jag hade var't orolig för näten, men jag glömde bort båd' fisk och skepp och vårt morgongöra, när Bengt knäckte till att öppna sitt hjärta och drifva tankarna tillbaka till den flämtande kärlekens och ungdomens dar.

— Det är för resten en underlig Gu' vi' ha' — sa' han, som aldrig eller åtminstone sällan låter en få den, man vill ha' hos sig här i lifvet.

— Nänä, det har du rätt i, Bengt, sa' jag. Ty hur det var, kom jag att tänka på, att det nog skulle varit hvitare, renare, grannare och saligare där hemma så väl i stugan som inombords, om Kajsa i Åsa fått flytta till mig och fått bestyret öfver mej och hus och hem och kreatur och mataffärder. Kors, hvad gröten skulle smakat godt och »doppat» till fläsket, om mjölet fått glida ner i grytan eller pannan mellan hennes små knubbiga fingrar.

Men skam och Manne i Bråten togo Kajsa, och Josefina i Fästampen anammade mej.

Tvi den dålige!

Men såsom man bäddar åt sej, så får man ligga.

— Nu kila vi ner, Bengt, och titta på våra nät, sa' jag.

Jag ville komma bort från Kajse-tankarna. De gräma och kvälja mej alltid och rifva mej och liksom förebrå mej och säga mej, att jag förspillt lifvet och varit en skrabbelin.

Men Bengt ville, att vi skulle stanna en stund i Linneryds äng.

— Låt mej sitta här ett grand och grunna, sa' han. Det är som jag låge i en vagga. Hypoteket och ledsamheterna och alltihop det där glider undan som en sky, den där gripes af en östanvind. Här satt jag med Maja, det lilla mjuka och fagra vårblomstret. Jag känner just nu hur hon kröp intill mig med sina späda lemmar. Jag var inte klen på den tiden. Du minns väl, att det var jag, som stod på kyrkotornskulan och girade fast åskledaren vid korset, och jag darrade inte på hand eller fot och kände mej inte yr heller. Men när Maja satt här på stenen och log och lindade sin mjuka arm om halsen på mej och hviskade sina små drömmar och sa': »Styr om att jag får vara hos dig, Bengt, så länge lifvet räcker», så skalf och frös och darrade jag i hvar lem. Och allt mitt blod strömmade ned och skvalpade i trakten kring hjärtat. Jag kunde inte tänka, jag tyckte att det var en liten blomma, som spirade upp och klängde sig fast vid min sida. Jag vardt rädd att jag — en grobian som jag varit och är än — skulle skada eller bryta stjälken. Jag vågade knappast andas åt det hållet, där hon satt och gnodde med sitt lilla hufvud mot min väst. Nå ja, man är väl ändå inte mer än mänska. En gång i slutet af maj kunde jag inte styra mej längre. Jag tog henne om lifvet varsamt och vackert, som om hon varit af glas, och lutade

mina läppar mot hennes högra ögonbryn och kysste henne där. När jag gjorde det, hvilket jag för resten aldrig ångrar, så är det ju möjligt, att hon räckte upp sitt hufvud, ty det var väl därför som mina läppar viljelöst mötte hennes, i hvilka det heller inte var just mycke' större vilja än i mina. Och det kvittar. Jag minns bara och skall ända till det ögonblick, då min själ flyr, minnas att det där ögonblicket var det enda, under hvilket jag varit säll och lycklig och stolt här i lifvet.

Det var ingen synd och ingen skam och intet brott i den kyssen. Det var två varma barn, hvars läppar möttes därför att det måste så ske, när vår och himmel tillåtit kärlek växa och gro i deras hjärtan, alldeles som de låta blommor slå ut i solljus under ljumma västanvindar.

När knopparna vuxit sig fulla och starka, så måste de spricka och slå ut. — — —

Men så hade man sett oss vira armarna om hvarandra, man hade sett våra oskyldiga läppar mötas, och det var dumt och elakt och styggt folk, som sett det, folk, inom hvilket ingenting godt kan gro. Ty det är med människorna som med åkrarne: där skulorna och gödselhögen vräkas, där växer ingenting annat än tistlar och nässlor, och där bränner man sin fot och sin hand.

Nåja, det var jag, som drog Maja intill mig, det var jag, som kysste henne. Och om Serafim eller den så kallade Cherubim ställt sig emellan oss med sitt bart huggande svärd, så hade jag gjort det ändå. Och ängelen — det är jag säker på — skulle gått åt sidan och lett och varit nöjd, ty änglarna, de rena, le ju och glädjas, när människobarn älska hvarandra.

Men hvarför kastade ej hädarne sina stenar på mej, som hade tålt det och grinande stått emot det? Hvarför kastade de dem i stället mot den veka och svaga? Jo, för det att de skulle göra än mera ondt.

Så blef hon till ett flarn. Hon var för stolt för att höra det, och så drog hon bort med sitt brinnande hjärta, som väl nu har förtärts i det kalla och ödsliga lifvet, och lämnade mig här utan glädje och utan hopp, utan lycka och utan framtid. Hvad mänskligheten ändå är feg! Det var ju mot min barm, de skulle kastat sin smuts, det var med mig, de skulle tagit ryggtaget. Men de föredrogo att bryta den veka och doftande liljans spröda stjälk. Det var lättare, förstås, sa' Bengt och hans läppar voro bleka.

— Ah, sitt nu inte här och grubbla på Maja. Det finnes ju flera än hon och lika vackra töser som hon. Inte ska' man gå och ha tråkigt för ett fruntimmers skull. Statt upp Bengt, så kila vi ner och vittja våra nät, lät jag.

Nå, den sabla karlen steg upp och skakade på sig och glodde på mej föraktfullt, som om jag varit skyldig honom pengar och mum-

lade något om mej, hvilket lät som »nötstöfvel». Så tittade han på blommorna, som glänste hvita i vildappeln och mumlade:

»Har himmelen icke stjärnor,
Ge drufvorna icke vin?
Och finns det i hela världen
En Maja så skön som min?»

Se'n gingo vi ner och hifvade upp trettiotvå skålpund abborrar ur våra nät.

Stufvade abborrar ä' inte stort sämre än kärlek, tycker jag.

Vådaskott.

Jag ska' tala om, att vi ha en poststationsföreståndare här ute i socknen, som inte ställer sitt ljus under någon vare sig skäppa eller halfspann. Jag törs nästan svära på, att själfve den kunglige generalpostdirektören inte är så djädrig att tala vid eller så hög i sinnet som vår poststationsföreståndare är. Ja, till och med kungen i sitt majestät är skam så mycket mera nedlåtande och gemener än vår »postmästare», såsom han älskar att kallas, den rytande ulfven. Och kungen är mycket mildare också. Det minns jag sedan jag var med i den s. k. deputationen till slottet, när vi skulle tigga oss till en präst en gång för många herrans år se'n. Vi fingo prästen, fast vi just inte båtade af honom. Men så mycket lärde jag af den resan, att en kung inte är så hög i sinnet som en gammal pösig och snusig och flottig och ilsken poststationsföreståndare, hvilken säljer för tjugofem riksdaler frimärken i kvartalet.

Kungen hälsar på folk som en vanlig människa, och kungen kan skratta som en annan karl. Men det gör inte poststationsföreståndarn, utan han bara ryter och skäller och glor som en tjur på en kötthandlare.

Jag minns än i dag hur det bar till, när vår deputation kom in i slottet och skulle träda fram för majestätet och underdånigast anhålla om prästen. Häradsdomarn i Lockebo skulle föra vår talan, och vi hade spelat öfver och lärt att bocka oss. Själf hade jag i fjorton dars tid förut gått i lagårn och öfvat mig i ödmjukhet och att göra fina komplimanger. Jag förutsatte nämligen att min store och granne högerstut var kungen och allt det öfriga fäet, stutar och kor och får, hofherrar och hofdamer af olika valör. Så gick jag fram och bockade mig för stuten och mjukade upp ryggen på mig, tills jag kunde böja mig så, att jag blef såsom den yppersta sprättbåge.

— Buh! lät stuten och ristade på hufvudet och såg bå' förvånad och belåten ut, när jag slutligen blef god för att bocka mig, så att skallen nästan snuddade vid golfvet i fodergången.

På det viset blef jag säker, och hjälpeprästen sa' också, att jag var öfver höfvan »hoffähig», när vi drogo åstad.

Nå, när vi omsider kommo inför kungen och skulle till att bocka oss, så var där så ställdt, att golfvet var såsom den hårdaste glanskis, hvadan häradsdomaren, som var rätt bra tjock och oviger och hade

nya stöflar med hala och föga tillslitna sulor, dråsade pladask baklänges midt för näsan på kungen, så att det sa' klock i häradsdomaren.

Kungen försökte hålla sig allvarsam, men det blef stopp för honom, och det får ingen säga något om, ty det såg förbålt roligt ut.

Kungen kunde alltså inte hålla sig, utan dräpte till att skratta i den kungliga salen.

— Ha ha ha! Du har fallit neder reellt för din kung. Hjälp honom på benen, karlar, och faren i frid. Prästen ska' ni få, log han och gick ut.

Så'n var kungen, god och gladlätt och hjälpsam.

Men när man kommer till poststationsföreståndaren här hemma, så låter han på ett annat sätt.

— Hva' vill du nu igen? Aldrig får en va' i fred! Hvad vill du, din snushane? ryter han.

Och när man då, rädd och förfärad, dristar sig fråga, äss en kan få hämta bref och tidningsbla', så blir han än argare och vrålar:

— Hvem tror du skrifver bref te' sådana nöt och svin, som du och dina gelikar? Ni kan ju inte läsa, och om ni får några tidningar eller inte, så kvittar det. Hva' ska' du med tidningen, din skrabber? Springa och besvära folk, det kan du. Ut med dej! Här finns inga tidningar; dem har hustru min lagt i kökslpisen; där göra de mer nytta än hos en hop idioter till bönder. Ut mä' dej!

På det viset har han hållit på och härjat med oss och skällt ut oss i många herrans år, så att det inte varit stort bättre att gå efter post än att gå till stupstocken. Själfvaste länsman, hvars mun gunås inte alltid är bestruken med honung, såsom Syrak säger, är då såsom en liten himmelens ängel med palmer i händerna emot den förskräcklige poststationsföreståndaren.

En och annan gång ha vi skrifvit till generaldirektören om'en, men de brefven ha aldrig gått fort, utan gubben har nappat dem och läst dem och brännt upp dem och skällt och slagits än värre efteråt.

Tror ni det är roligt att ha en sådan poststationsföreståndare att dras med?

Nej, det är så hundingen heller!

Men nu har himmelen själf straffat honom, såsom han alltid gör, när måttet är rågadt.

— — —

Så underligt det än kan låta, har poststationsföreståndaren en fasligt vacker tös. Hon är, gualof, inte ett dugg lik far sin, hvadan man ser, att äpplet mången gång kan trilla rätt bra långt bort från päronträdet.

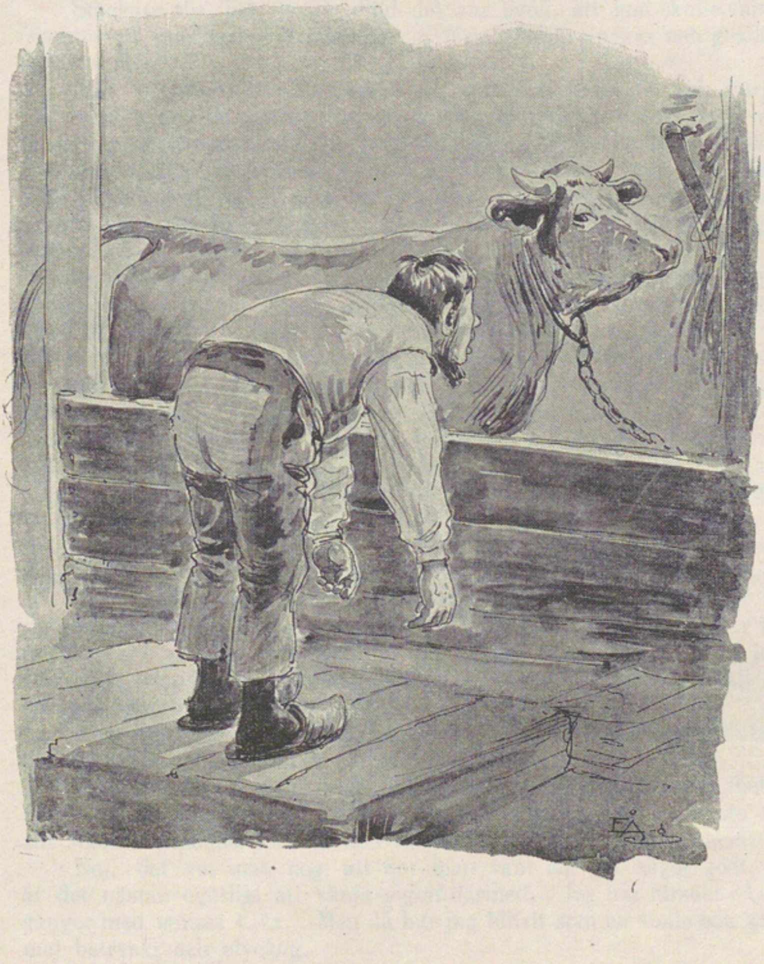

Lika ilsk som gubben är, lika mild är tösen, och lika butter som han är, lika glad och pigg och käck är hans flicka.

Men hon har fått gå där och stampa i ensamhet utan fästman, ty hvem i all världen skulle väl våga på att fria hos poststationsföreståndaren? Måntro, när en knappt vågar spörja efter ett bref, så kan väl ingen drista sig till att fråga honom efter dottern.

Stackars tös, jag tyckte alltid det var synd, att hon skulle vanka friarelös på markena och lida för sin fars missgärningars och grufliga ilskas skull.

Men kärleken låter inte stuka sig, när den slagit rot och börjar växa i en människobarm. Han är knepig och påhittig och låter inte binda sig som man binder in en stut eller en kviga i ett bås. Nänä men! Kärleken låter inte styra sig på det viset. Han sofver inte bort sin tid, utan vakar ständigt och jämt och passar på tillfället och slingrar sig undan väktarena, när de sofva och minst ana någon argan list.

I våras blef poststationsföreståndarens tös bekant med Axel i Marås och det kom till en ganska bra kärlek dem emellan. Pojken förvillade tösen, och tösen förvred hufvudet på pojken, så att han till sist blef så oförvägen, att han tog till att stryka omkring poststationen om kvällarne, och detta till och med så vårdslöst, att »postmästaren» började ana oråd.

— Hva' går du här och drar hasorna efter dig för, du solbrända åbäke? fräste han mot Axel en afton.

— Jag går bara och tittar efter daggmask, för jag tänker lägga ut ref, stammade pojken.

— Daggmask! Nej, tror du inte jag begriper hvad du koxar efter. Du vill röfva posten naturligtvis, för det syns på dej, att du är en bof; och så går du här i förväg och söker lista ut hvar du ska' bryta dej in. Men du kan försöka! Tror du inte, att jag har bå' revolver och gevär och bössor? Försök bara, säger jag, så ska' jag, min själ, stoppa på dej så mycket bly, så du inte duger till att springa hem till ditt sanka och otäcka Marås!

Men ju svårare det blef för de älskande att träffas, dess värre blef kärleken i dem, såsom det ju alltid händer i dylika fall.

Pojken stålsattes af faran, och poststationsföreståndarens flicka, som fått smaka på en liten puss i skymningsstunden, ville inte för allt smör i Småland försaka den sällheten. Tycker någon det.

Nej, det vet man nog, att har man vant sig vid något godt, så är det nästan ogörligt att vänja sig af därmed. Jag har försökt några gånger med snuset t. ex. Men då har jag blifvit som en stolle och känt mej betryckt och olycklig.

Poststationsföreståndarens tös, som så länge gått och hungrat efter ett grand vänlighet och kärlek, kunde alltså inte afstå från kyssandet, när hon omsider fått smak på't. Och hvem vill kasta första

stenen på henne för det? Åtminstone inte jag. Ty de få säga hvad de vilja, så smakar en kyss djädringen så godt, om en får honom af den man tycker om.

Men postmästaren var säker på att han drifvit undan Axel till evig tid och därför vaggade han sig lyckligtvis in i säkerhetssömnen, hvilket var rätt åt det etterboet. Dock, när han och hans tjocka och nästan argare käring lågo i sin djupa syndasömn om nätterna, kom Axel dit och slängde sand på tösens gafvelfönster. Och då öppnade hon fönstret och han hade en liten stege, som han vadderat i öfverändan. Den satte han varligt mot väggen och så gick han upp och klappade flickan och kysste henne igenom fönstret timtals. Men in i rummet fick och tordes han inte klifva, den mesen, och hon vågade inte heller klifva ut till honom.

Hade det var't jag, hade där nog blifvit en annan och vådligare vals.

Så ha de hållit på hela sommaren i all oskuld.

Men så hände det en natt, att poststationsföreståndarens gikt var värre än vanligt, så att han låg vaken. Samma natt hände också, att Axels stege slant ett grand emot väggen, hvaraf ett ringa dån uppstod. Och man måste medge, att det är nästan ogörligt att hålla en stege riktigt stilla, när man står på'n och kysser en flicka en sommarnatt. »Postmästarn» spratt till, påtade hustru sin i sidan och hviskade:

— Hustru, statt upp, här är posttjufvar.

— Jess, hur ska vi då vända oss?

— Jo, — sa' postmästarn och kraflade sig upp — kasta nå'nting på dej och gå ner till grinden och mota dom där, mens jag laddar bössan.

Gumman, som är manhaftig och arg, slängde på sig några kläder. Men som hon är tjock och tung, så knakade det i golfvet, när hon stultade omkring, så att Axel blef varskodd och kilade af med sin stege just när gumman kom ut på förstubron. Det var mulet och mörkt som beck den natten, men hon hörde någon löpa sin väg och gaf sig efter så godt hon kunde. Ty hon är, som sagdt, inte rädd af sig.

Strax efteråt kom postmästaren ut med bössan, och då han såg någon skubba bort utmed hagtornshäcken nere vid ingångsporten, slängde han bössan till kinden och släppte af ett skott i den riktningen.

Men när han fick höra vrålet, som följde efter skottet, stelnade han af fasa.

Det var hans hustru som skrek:

— Herre varkunna dig! Jag dör! Ska' du skjuta din egen lagvigda hustru, din fördömde usling, din bandit och kvinnomördare!

Jo, go' vänner, så gick det till. Det var ett stort aber och en svår hemsökelse för »postmästaren».

Han hade satt in hela skottet i — ja, hur i all världen ska' jag nu uttrycka mig, så att jag inte skämmer ut bå' mej och boken — hm — jo, han hade slängt in hela hagelsvärmen i — hm — i — tournyren för gumman.

Gualof att det nu är sagdt.

Men är inte vår poststationsföreståndare en bra målskjutare kanske?

I dagningen kom han ner till mig och lejde skjuts till lasarettet, och jag följde själf med.

Vi fingo ha gumman liggandes raklång på magen i vagnshäcken — och postmästaren och jag gingo vid sidan af åkdonet.

Men ett sådant ovett, som han fick under hela färden, skulle jag inte velat ta' emot för tusentals riksdaler. Och inte kunde han försvara sig heller. Han gick med sänkt hufvud som en våt hund. Hade han alla dar varit svår emot oss korrespondenter, så fick han nu sota för detta på folkavis. Nu var han inte så vid i gapet, som när man sporde honom efter bref. Han bara stönade och vred sig som en orm, där han skred fram och höll i häcken för att den inte skulle rista, ty jag körde upp på stenar och all den bråte jag kunde skönja på vägen.

Jojo, hvar och en får sin lön här i världen. Nu hade postmästaren fått betaldt för gammal ost, och detta fröjdade mig och gjorde mig så godt, där jag gick och ryckte i tömmarne, att jag beslöt att inte ta' ett öre för skjutsen.

Jag har nästan aldrig haft så roligt som den morgonstunden.

Tösen och Axel hade heller inte så värst olifvadt under den tid de gamle voro på sjukhuset, ty gumman ville inte släppa sin make och mästerskytt ifrån sig, förrän haglen blifvit utplockade, hvilket tog tid, och doktorn började kunna ansvara för den skadskjutnas vederfående.

Kärleken segrar.

Vi hade varit nere vid tinget i Ölmestad och lyssnat till mycket både bra och dåligt. Vi hade iakttagit många djädriga karlar vid dombordet men också många enfaldiga och dumma.

Allt, hvad vi hört, sett och förnummit, utredde vi grundligt, där vi gingo på hemvägen och knekade fram mellan vajande hafre- och rågåkrar.

Det var Zakris i Gallnås, Pelle i Aspholmen, Palmen i Skaftarp och jag. Så ni kan förstå, att det inte var några småpojkar, som den dagen drabbat tillsammans på vägen från tingsstället. Utan idel visdomsdrypande hårdvallsgubbar af de likaste, man kan leta upp nu för tiden.

Vi gingo igenom samtliga mål, som förekommit, fällde utslag och dömde i dem alla. Vi kasserade lagen här och där och dikterade paragrafer, som borde skjutas in på vissa ställen bå' i jorda- ärfda- och missgärningsbalkarna, men framför allt i skiftesstadgan och utskänkningslagen.

Vi kritiserade »abekaterna», som förnämligast utgjordes af läns- och nämndemän, och voro öfverens om att flerfaldiga vittnen under dagens lopp stått och försvurit sig åt det s. k. helsiket. Detta gällde naturligtvis hufvudsakligast de vittnen, som i våra mål yttrat sig till vår nackdel.

Pelle i Aspholmen var härvidlag allra strängast. Han hade, kantänka, på grund af vittnesmål blifvit förvunnen att ha tjufbetat hos sin granne i tre veckors tid, och nu svor han själf på, att vittnena svurit falskt! Det var ju gifvet. Till sist jagade han upp sig ända därhän, att han skyllade prästerskapet för att han troligen förlorade denna process.

— Äss de predikade lite mer stränger lag i stället för evangelium, tordes nok inte en hop torpare vettna på dä' viset imot egenråannes bönner! gormade han i den rysligaste förtrytelse.

— Det likaste vore, om folk förskaffade sig den rätta kärleken. Då blefve det inte så många processer af, och då sluppe en ifrån att försvärja sej! lät Palmen, rätt som han gick och grunnade.

— Eftersom du nämnde kärleken, min kära Palm, så ska' jag tala om någonting i kärleksväg för er, som inte är så dumt, inföll Zakris.

— Jag ska', — fortfor han — dra' fram en paschasa, som visar, att här inte finnes någonting, som ä' styfvare än kärleken till att slå sig fram mot målet, och att det inte lönar sig att stå honom emot.

— Gör du dä', Zakris! Men då ta vi oss rätt en pustestund och sätta oss en vändning, menade Palmen.

Vi plockade oss alltså ner på en dikesren, och Zakris tog till att berätta:

— Lasse i Kambo är visserligen riker och välbärgad, men han har i alla fall ett kinkigt sinne, och hundingen så jordevänd är han. Galen efter pengar kan ju hvem som helst va', det är bå ärligt och tillbörligt. Men en gräns ska' det i alla fall vara för allt. Eller hur gubbar?

— Jo vesst dä!

— Men jag har nära på aldrig sitt en karl så pengagalen som Lasse i Kambo. Och det är inte nog med det, utan han är så besattandes afundsjuker, att det är ingen hejd med det. Om en annan kan krångla sej till en femtioöring mer än han för en tunna hafre eller en spann smör, så kan han inte sofva på flera nätter. Så'n är Lasse.

En dag köpte jag en hop proppsvirke utå honom och betalte bra, för själf hade jag försålt mej och kunde inte ur egen skog leverera på sagder tid, hvad kontraktet föreskref. Nå, serradö, så hade väl nå'n skälm inbillat Lasse, att han gifvit mig för godt köp på proppsen. Han blef stollig förstås och ville rifva upp handeln med mej. Men det gick inte. Lasse kunde naturligtvis inte sofva om nätterna utan låg och inbillade sej, att jag skulle förtjäna oskäligt på proppsaffären. Det unnade han mej inte, förstås, och det finge inte ske.

En morron låg min propps spräckt och fördärfvad.

— Åh tvy hundingen! utbrusto vi.

— Ja, så afundsjuker var han. Jag visste, att det var Lasse, som fördärfvat virket och bragt mej förlust. Men jag hade ju inga vittnen, utan det gick och var, som det var, en långlig tid bortåt.

— Efter mitt lilla begrepp har det här ett dåligt sammanhang,

med kärleken, som ju skulle bli betraktelseämnet på denna stunden, Zakris! inföll Palmen i Skaftarp.

— Tåla dej ett grand. Det är just nu, kärleken kommer insteckandes såsom en mellankommande part, utbrast Zakris.

— Ser ni gubbar, fortfor han, Lasse hade en dotter, välfuntad och duktig. Hon tyckte om Axel i Sölje, och pojken sprang som en stolle efter henne, när sol gått ner och Lasse lagt sig att grunna på sina affärer.

Till sist fick gubben håll uti kärleksförhållandet samt blef förbaskad. För det första unnade han inte flickan åt Axel i Sölje, och för det andra betänkte han, att han finge punga ut med pengar, ifall det komme ett gifte till stånd. Han blef fördenskull besatt på kärleken. Men han visste inte, hur han skulle kväfva honom, den dumbommen. Hvem kan kväfva eller kufva kärleken, när han fått rötter och börjat växa. Inte ville eller tordes Lasse stöta sej öppet med Söljefolket och inte vågade han spionera ut Axel och falla öfver denne med hugg och slag.

Till sist trodde han sig dock ha hittat på ett reelt knep. Han låtsades hålla med Axel om frieriet och talade ljufliga ord med honom och inledde honom i en liten skogsaffär. Jaha, gubevars, Axel köpte en hop nedfällda timmerträ utaf Lasse och bägge två voro goda bussar.

Men när pojken sedan kom åt skogen och skulle afhämta sitt virke, hade gubbarackarn var't framme och tagit hälften. Han hade sågat af hvarteviga trä' på midten och anammat den ena delen.

Det blef gräl om saken förstås.

— Du har fått så många trä, som du köpte! Eller har du inte dä? menade Lasse.

— Men ni har sågat af dom på midten och knyckt den likaste delen!

— Dä var aldrig tal om längden på träna, din ungtupp där! Och eftersom jag ser, att du är stridig och bara vill rifva till dej egendomen, så får du dra skam i våld, för åt en sådan krångelmakare ger jag ej min Hedda! röt Lasse. Han hade fått det dit han ville. Han hade på affärsvägen kommit i delo med pojken, och då kunde väl ingen begära, att han skulle ge bort flickan åt honom.

— Ä' dä ert sista ord i den saken, sporde Axel.

— Har du inte öron heller, så du hör, hvad jag säger.

De stodo som ett par tuppar emot hvarandra.

— Dä tör hända, att den dag kommer rätt snart, när ni kommer bort till Sölje och ber mig bli er måg, sa' Axel.

— Jaha vesst, när dä blir sju torsdagar i en vecka, hånade Lasse.

— Dä va hårdt imot hårdt! sa vi.

— Vesst! Men det gick i alla fall, som Axel hade sagt.

— En liten tid efter det Lasse kommit i »klabbation» med sin tilltänkte måg och fått tillfälle att afdanka honom, kom Axel ner till mitt — fortfor Zakris — och talade om, att när han en natt skulle gå till Hedda i Kambo, hade han med egna ögon sett Lasse, då denne var i färd med att spräcka sönder och fördärfva proppsen, som jag köpt utaf honom. Men han hade ingenting velat yppa, så länge han hade några utsikter ifråga om sitt frieri och sin kärleksaffär. Nu tyckte han emellertid, att Lasse var en sådan orättviser skrabber, att han gärna kunde få sota för sina illmarigheter. Nå, ni kan tänka er, att det inte töfvade länge, förrän jag stämde Lasse för åverkan och nidingsdåd och åberopade Axel som vittne.

Detta bet på Lasse. Vi trodde alla, att han skulle bli häktad vid det kommande tinget och få åka in till fängelset en tid. Och detsamma spådde länsmannen också.

— Men tror ni inte, att den helsefyren krånglade sig ur klämman, när målet kom före? Jojomen!

Han gick en dag kort förut bort till Sölje och sa' till Axel:

— Äss du ändtligen vill ha tösen, så ta' henne i Guss namn och slit henne mä' hälsan, men lysesedeln ska' tas ut i dag.

Pojken blef naturligtvis glader och följde bums med till prästen. Ifrån den stunden blef han naturligtvis jäfvig att vittna emot Lasse, och jag fick stå där med lång näsa utan att få ett rundstycke för min fördärfvade propps. För äss jag rätt kunnat drifva Lasse så långt som till edgång, så hade han i alla fall svurit sig ifrån'et, slöt Zakris.

— Dummer hade han väl annars varit, utbrusto vi.

— Ja, och här syns det, huru krokiga och djädriga vägar kärleken än tar, så masar han i alla fall till målet.

— Och allt, som kommer i hans väg, söker han begagna och vända till sin fördel och te sitt värn, om det rätt är så simpelt som en pitproppshög! undervisade Palmen i Skaftarp, hvaruti vi instämde och förklarade:

— Jaja, kärleken ä' inte oduglig!

Utan skydd.

Jag har kommit under fund med, att staten icke är en så god fader för sina barn, som mången inbillar sig.

En reel far med kristligt sinne, en god och kärleksfull far ska' vårda sig lika ömt om alla sina barn och inte bara hylla det ena och framhålla och smeka och akta det för tvärdrag och farligheter och osund luft på de andra barnens bekostnad. Den, som sådant gör, är en sablarnes onaturlig fader, och det är just hvad jag fått för mig, att staten är. Gu' gifve jag nu bara inte går och jagar upp mitt sinne, så att jag blir en rabulist och en rackare, som går och ställer till myteri och uppror här ute i bygderna.

Men man kan bli besatt ibland, när man ser, hur staten hyllar somliga och försummar andra af sina barn.

Här lönas nu t. ex. en skock s. k. yrkesinspektörer, som skola vakta däruppå, att en massa bångstyriga fabrikspojkar icke förtaga sig i arbetet, att det icke dammar på dem i salarne, att arbetsgifvaren betraktar dem som små känsliga prinsar och noga öfvervakar, att deras dyrbara kroppar icke bli skrubbade af några maskinremmar eller att de i sin lekfullhet icke ränna in sina skuldlösa fingrar i kugghjul eller dylikt. Nåja, sådant kan vara på sin plats; en fader bör kärleksfullt sörja för sina barn, särdeles när dessa ha att öfva lifsfarliga yrken.

Men hvad i hundingen gör staten t. ex. för mej, stackars pojke, som måste förslita min kropp och trasa sönder min själ i en så farlig uppgift som det här skrifveriet? Inte ett dugg! Han bara kräfver ut ohyggliga onera och afgrundsfödda vägskatter af mig, kör mig med korta tyglar, drifver mig fram som vore jag en oxe, böjd under äktenskapets slåok, som ingen kan kasta af sig — och tillåter hvem hundingen som helst att ge mig smörj. Men fabrikspojken, det gryende socialistfröet, får ingen röra vid. Ve den, som låter sådant komma sig till last.

Är det rim och reson i sådant? Nej! Jag har alltså många ting att förebrå staten och stor orsak att vara arg på honom. Men det bryr jag mig icke om. I stället inrättar jag mitt lif så, att jag dagligen samlar glödande kol på statens hufvud. Gack du också, förbigångne och försummade medvandrare, och gör sammaledes.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Men nu ska' ni få höra hur jag beter mig att samla glödande kol på statens gamla ärevördiga flintskalle.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Vi ha, som man säger, en ung och färsk änka här borta i Skumphult, en riktigt älsklig och rar människa för resten, omkring 24 år gammal.

Hon är ensam och öfvergifven, stackarn, där hon sitter afsides i Skumphult.

Hon behöfver bå' tröst och råd och det ena med det andra i ensamheten, ty svärföräldrarne hennes vilja lura henne och komma åt hemmanet, om de förmå.

Nå, jag har bistått henne i så ett som ett annat, ty änkor och faderlösa, det är just min force det.

Men det tåls inte kan tänka. Mången gång, när jag vankat till eller från Skumphult om kvällarne, där den arma änkan varit i behof af min hjälp och mina själsgåfvor, har jag varit utsatt för stryk och mordiska anslag på vägen.

Nu frågar jag hvad det är för en stat, som inte skyddar sina barn, när de gå omkring och göra godt och bringar hugsvalelse åt de betryckta.

Ska' inte jag få gå i fred för Kalle i Sobo och hans fem bröder, fast han friar till änkan? För jag friar inte till henne. Och det borde Kalle begripa, att jag inte, såsom det nu vetter, kan tänka på gifta mig med henne, om bå' hon och jag ville aldrig så gärna. Nä, gubevars, jag bara hjälper henne i vissa saker, eftersom jag, skam till sägandes och utan skryt, har bättre gåfvor än Kallenötet.

Här behöfdes i sanning yrkesinspektörer, hvilka vårdade sig om hederssprissar, som taga sig an unga änkors sak, hvilket tycks vara ett vådligt och lifsfarligt yrke.

Jag bryr mig inte om att nämna, det Kalle i Sobo och hans bröder och gelikar legat på lur i Skumphulta hage och kastat sten och till och med skjutit med salt efter benen på mig. Det bryr jag mig icke om, ty de ha aldrig råkat och ständigt skjutit bom, de blindstyrena. Och inte heller befattar jag mig stort med att Kalle och änkans svärmor ha eggat upp käringen min och ställt till ett förskräckligt s. k. helsike i mitt hus, för det jag bisprungit änkan i hennes trångmål och i hennes svåra ställning, ty jag har mitt samvete, mitt goda samvete, som tröstar mig i det stycket.

Men att jag skall behöfva slåss för mitt lif och gå i dödsfara och därtill tvingas betala pengar, det kväljer mig.

Det är inte så värst länge se'n Kalle i Sobo och tre andra, som han legt till hjälp, ville snara in mig med en töm i Trollebo grind, när jag kanske väl sent en kväll kom ifrån Skumphult, där jag hjälpt änkan med att skrifva ett reversal till ett lån, som skulle omsättas.

Inte behöfde jag låta snärja mig i en grind och taga emot stryk

af gärdsgårdsstafvar för det. Jag såg gualof snaran i tid och låtsade, att jag fastnat uti henne. När så Kalle och hans hjälptrupp kom fram och skrek:

— Nu ska' du få för att stryka omkring i Skumphult och förvilla och sätta stollastycken i änkan! så var jag till reds och gaf den ene af karlarne ett litet nyp i synen, så att han tog jorden an. Hvilket gjorde, att de andra inställde sina fientligheter.

Jag ville inte karlen nå't ondt, jag ville bara värja mitt lif. Därtill hade jag ju rätt, när jag var på ärliga vägar stadd.

Men försynen, som är outgrundlig, hade velat att näsbenet sprang af på karlen. Han hade väl ett fasligt skört och uselt näsben, kan jag tro, som egentligen inte kunde vara värdt någonting. Men tror ni inte, att jag ändå blef på att lägga ut femti riksdaler för det förhärdade gamla murkna näsbenet. Annars hade de dragit mig inför domstol, sa' de, och då hade de kanhända stått där och babblat om mina Skumphultafärder. Hvilket jag var lika nöjd om, ty en hop dåliga människor misstolka alltid de bästa bevekelsegrunder och vända allting åt hälsefyret, när en stackars 24-årig änka är med uti spelet.

Femti riksdaler! Det är så jag kan krevera, när jag tänker på't. Eller är verkligen priset på näseben så högt nu för tiden, godt folk? Men karlen blef gualof sned i synen för all sin tid.

Se'n hörde jag inte af Kalle i Sobo på en långlig tid, utan jag fick gå något så när i fred bå' till Skumphult och annorstädes. Änkan tog tröst och redde sig samt visade mig stor tacksamhet, såsom ju inte underligt kunde vara. Kalle i Sobo hade ingen framgång hos henne och inte fick hon af mig att hjälpa upp hans aktier, utan jag sa' henne tvärtom hvilken förskräcklig dråse han var och stigman och röfvaranförare. Det vardt alltså litet lugn en tid. Men mina femti riksdaler voro borta. Käringen min kallade mig »Skumphultelin» och förde ett fasligt gny med mig samt förklenade änkan.

Ni kan inte tro, så söt denna är.

Under allt detta och trots allt detta gick jag dock stilla och laglydigt, tyst och from min väg och samlade glödande kol på samhällets hufvud.

Hvarför ska' inte staten ha lika mycket hjärta för unga änkor som för fabrikspojkar? Ä' inte änkor lika dyrbara som en hop pojkar och värda beskydd? Grufligt mycket sötare äro de i alla fall. Men staten har ingen kärlek till änkor, staten ger dem attsingen, den gamle krubbitarn, och skyddar inte ens dem för våld, som af sina hjärtan drifvas att bistå änkorna i deras bedröfvelse.

Nå, en kväll gick jag andäktigt från Skumphult. Jag hade var't och hjälpt henne att skicka af hennes lilla hypteksränta, kantänka. Hvem angick det? Ty om jag har gåfvor att skrifva till hypteksföreningen, så ska' jag väl nyttja dessa gåfvor. Behöfver jag kanske sätta mitt ljus under ena skäppo? Jag var alltså i Skumphult och

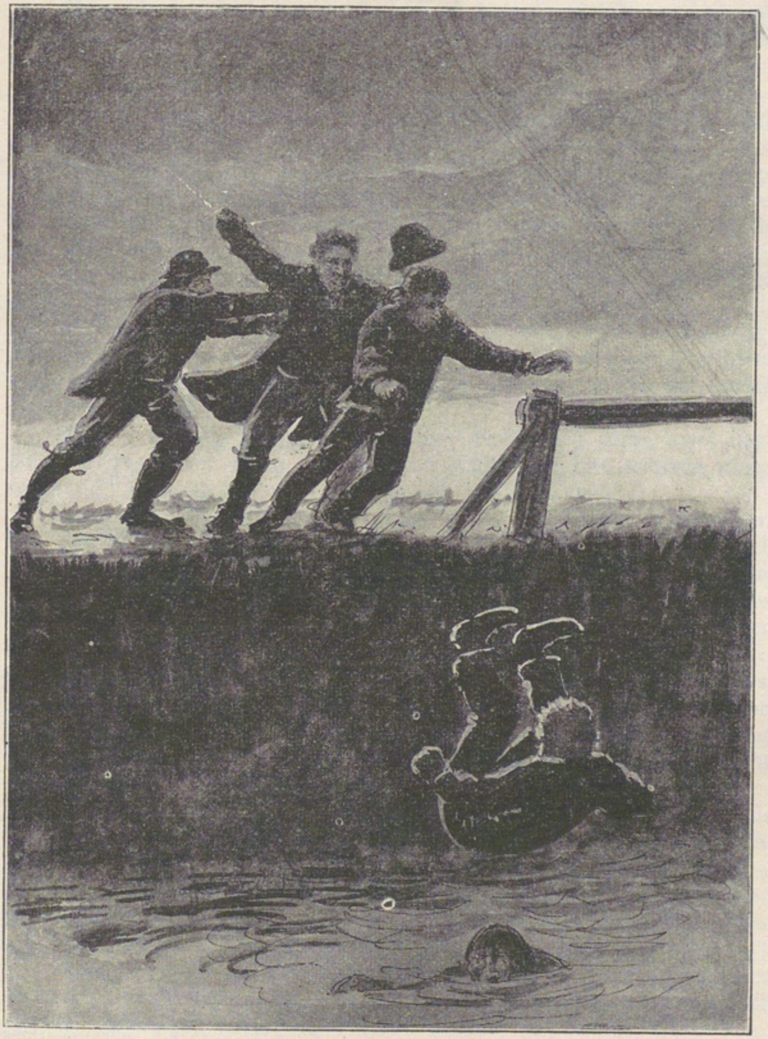

bisprang änkan, hvilket var kristligt, och hustru min trodde, att jag var på ett bönemöte i Svängen. Så till vida var ju allt godt och väl.

Men när jag gick i mina tankar på hemvägen och var kommen några få bösshåll från Skumphult, kom minsann Kalle i Sobo och fyra karlar till och hunno upp mig.

— Gu' kväll! skreko marodörerna.

— Gu' signe! genmälde jag, som tvärt begrep, att det var fråga om smörj.

Men de togo sig ingenting för till att börja med, utan gingo bara tätt inpå mig. Då slog det mig, att de kanske hade i sinnet att störta mig ner i Grisebo göl, ofvan hvilken vägen strax skulle löpa fram och dit ett högt stalp ledde.

Nå, vi gingo och pratade om allehanda, tills vi nådde det farliga stället. Och jag var på min vakt.

Det var så som jag räknat ut. Just på den högsta punkten raglade Kalle till och skulle förstås drämma till mig, som gick på branten, med sin kropp, så att jag skulle tumla ner i afgrunden och undfå svalka i den djupa och kalla gölen.

Men i samma momang, som han trodde sig törna emot mig, hoppade jag fram cirka en aln, och Kalle som inte träffade något motstånd, for i ett huj utför stalpet och ner i gölen.

Plums, lät det, och karlen till att pusta och böla af alla krafter.

De andra fingo nu lof att ge sig i väg till hans frälsande, och jag med för resten. Gu' vet hur det gick till, ty jag var så altererad, att jag inte minns ett dugg. Om jag råkade fälla de andra eller om jag snafvade och föll emot dem, det vet jag inte. Men allesammans ramlade i en hög ner till Kalle.

Där uppstod ett sådant skrikande och skrålande och ett så fasligt allo i hålet, att jag blef förfärad och sprang min väg det fortaste jag kunde. En stor lycka var i alla fall, att de samtliga kommo upp med lifvet, ty skriket hade förnummits till Skumphult och änkans dräng och piga räddade dem.

Allt gick sålunda väl och bra den kvällen. Men det dröjde inte många dar, förrän länsmannen kom och stämde mig för vägafridsbrott.

De rysansvärda karlarne hade anmält, att jag störtat dem samt och synnerligen i gölen i afsikt att döda dem, sa' länsman och förespeglade mig bå' häktelse och annat.

Hvad sägs om en stat, som tillåter att sådant opåtalt kan drabba en ärlig medborgare, som hjälpt en frånfallen änka att skrifva till hypoteksföreningen i Växjö.

En fabrikspojkes lif och lemmar skyddar staten, men en änkotröstare och beskärmare har intet skydd, utan hotas med häktelse, om han vågar freda sitt lif.

Jag nödgades muta ner saken med två hundra riksdaler till karlarne och hundra banko till länsmannen. Finns det lag och rätt till i ett land, där sådant kan hända?

Håller detta på litet till, så får jag gå ifrån bå' gård och grund, så vida inte jag dessförinnan blir lönnmördad på Skumphultavägen.

Men jag har föresatt mig att icke klaga, icke vrenskas, utan tåligt bära mina lidanden samt allt framgent samla glödande kol på statens hufvud och vara änkors beskärm.

En hästläkare.

Jag tackar försynen på denna stunden riktigt innerligt för det att jag får slita min tid i ärlighet ute på landet och icke blifvit en stadsbo. Ty säga hvad man vill: stadsboarnas moral är betänklig och kan icke annat vara.

De äro så många tillsammans därinne och den ene lär den andre sina hundstycken och rackarestreck, så att hela samlingen till sist blir förfärlig.

Härute är det inte så godt om läromästare i det onda. Äro vi för den skull icke så klyftiga som de synddrypande och i allehanda knep och skojeri utstuderade stadsbarnen och fäbommarne, så stå vi i alla fall himla bra mycket närmare än de. Det kan väl hända, att vi synda lite smått vi också härute i tystnaden och lugnet på vidderna. Men det blir inte så särdeles mycket af'et. Vi ha knapp tid öfver för syndagärningar, ty sysslor och bestyr och kreatur och pengavigilans ta'r gualof upp all vår tid. Och för resten ha' vi våra reele präster härute, som valla oss och köra oss med korta tömmar på dygdens väg.

Men stadsborna tyckas hvarken bry sig om präster eller någon slags religion. Om jag ska' säga min mening rätt ut och det är jag minsann inte rädd för — så tycks det mej att de luta mer åt muhammedanism och mormonism än åt den lutherska läran.

I denna stunden är jag arg på stadsboar, ty en sådan har spelat mej ett spratt, som inte just var så grant, och som hållit på att vångla mig in i bå' slagsmål och process. Så jag kan inte vara annat än förbanskad i mitt inre.

— —

Jösse i Fågelsången och jag handlade hästar med hvarandra och jag var lycklig och glad efter affären, ty jag var säker på, att jag lurat honom inte så illa litet, hvilket jag ansåg rättfärdigt. Ty Jösse gick med räfvastycken och pratade lögner om min moral för prosten den gången jag trådde efter att bli kyrkovärd, hvilket jag ock blifvit, om inte Jössanötet varit. Därför sa' jag också till mig själf, när jag lurat Jösse på hästabytet och var på hemväg:

— Sir du där du, Jösse, att den så kallade herr Nemesius vakar! Och så trallade jag på vägen och var så skrofglad, att jag till och med kysste Kajsa, när jag kom hem. Hon trodde att jag var full,

förstås. Men då hon inte kunde känna att jag luktade starkt, då hon nosade på mig, blef hon lite lugnare.

Hästen visade heller inga fel och de tre pröfvodagar, som man har vid hästaffärer, gingo utan att Jösse kom och ville rifva upp, hvilket jag nästan bäfvat för, ty jag hade, som sagdt, med Guds hjälp purrat honom galant och trissat upp honom på minst 50 riksdaler.

Men Jösse höll sig lugn och jag var glad.

Så körde jag en dag ett lass ved till sta'n. Det gick bra och min nye häst aktade inte lasset ett tecken, så det var en lust att köra och jag behöfde inte nyttja pisk en endaste gång.

När jag kom in på stadsgatan mötte jag gamle Alström, hofslagaren därinne, som påstår, att han är den likaste hästbotaren i universum. Han hade inte väl fått syn på mej och min häst, förrän han kom framskranglandes och tittade på hästen och synade honom fram och bak och på sidolinjen också.

— Din häst ä' sjuk! sa' han.

— Han är väl så hundingen heller! genmälde jag och började darra i alla leder.

— Jo han ä' riktigt sjuk! Ä' han försäkrad? fortfor Alström och raglade kring hästen, för Alström är en supare han som de andra stadsboarne.

— Nä, gunås, hva' han inte är försäkrad! Men är dä' nå'n fara på färde?

— Fara! Får du inte bot för honom i rappet, så mister du honom, förklarade karlen.

— Kors, hva' ska' jag ta' mej till? lät jag.

— Spring efter ett kvarter brännvin. Men skynda dej, så ska' jag blanda ihop ett meklament! lät Alström, och lofvade se till lasset.

Nå, jag skubbade efter brännvin i en brinnande hast. Och när jag kom tillbaks med buteljen tog karlen upp ett par nypor hvitt pulver, hvilket såg ut som stött socker, och trattade ner det i brännvinet.

— Släpp nu ner den vänstra skakeln och håll opp bakbenet på luringen, så ska' jag hälla i honom dekokten! komderade Alström.

Jag gjorde, förstås, som han befallde och stod där bå' länge och väl och höll opp bakbenet på hästen. Under tiden kunde jag ju inte se hur gubben vände sej med ingifningen. Men faslig tid tog det.

— Vell han inte ta in? sporde jag.

— Åhjo, tåla dej du! Han ä' djädrig och vill inte gå på'et. Men i sig ska' han ha' dä! stönadé Alström.

Till sist fick jag då släppa ner benet.

— Nu har han fått'et. Kör nu och var lugn, mente gubben. Och nog hade det varit svårt för honom att tratta brännvinet i kampen, för Alström var röd i synen som en kokt kräfta.

När jag se'n kom hem om kvällen, gick jag ner till Jösse i Få-

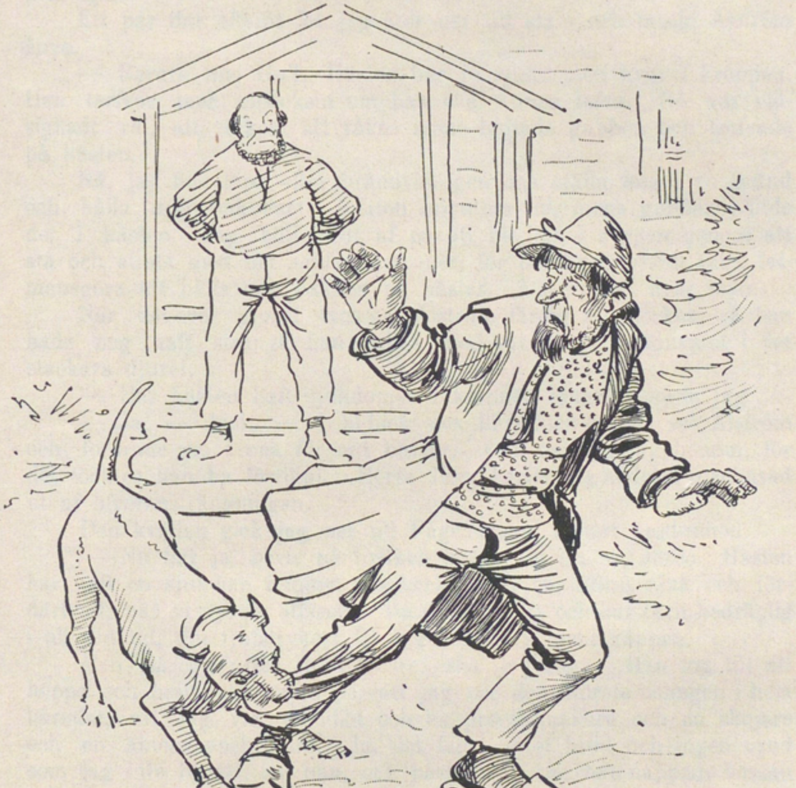

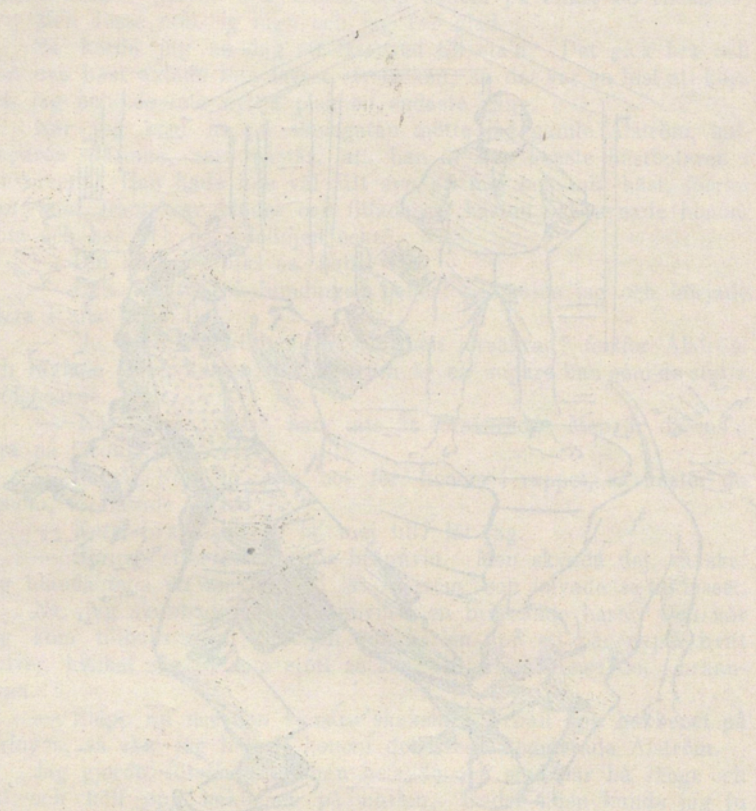

gelsången och knäckte till att skälla på'n, för det han lurat på mej en sjuk häst och begärde tio kronor i skadestånd om han ville undvika process och chikan.

Men Jösse bara grinade och tussade hunden på mej, så jag fick mina byxor ramponerade. Och med det beskedet fick jag lägga af hem igen.

Ett par dar efteråt for jag åter ner till sta'n och mötte Alström ånyo.

— Bevare mej Gu'! Hästen har ju sjukdomen kvar i kroppen. Han tarfvar mer medoksin om han ska' kunna lefva. Dä' var välsignadt väl, att vi kom att råkas igen! hojtade gubben och trefvade på hästen.

Nå, jag fick löpa efter brännvin igen och ställa mig i en gränd och hålla upp bakbenet i femton minuters tid, mens gubben hällde det i hästen. Jag höll rent af på att bli lam i ryggen genom att stå och streta med det sabla hästbenet, för det är minsann intet latmansgöra att hålla opp bakben på hästar. Det vet ju hvar man.

När det var gjordt tycktes Alström färdig att storkna, så han hade nog haft strängt han också med att tvinga brännvinet i det stackars djuret.

— Har hästen haft sjukdomen i kroppen länge? sporde jag.

— Ja — hick — i hi-hick sex hi-ve-hick-ers ti', sa' Alström och fordrade en krona för sitt besvär. Och det gaf jag honom, för det töcktes han ha förtjänt. Herre Jess, karlen såg alldeles utschasad ut af öfveransträngningen.

Den kvällen gick jag ner till Fågelsången i stort vredesmod.

— Nu har ja' bevis på hvilken bedragare du är, Jösse. Hästen har haft en sjukdom i minst sex veckor och var alltså sjuk och fördärfvad, när vi gjorde affären. Du ä' bedräglig och har varit bedräglig i all din tid, din tjufstryker! lät jag och hötte med käppen.

Men då blef det lif i Jösse, ska' jag säga. Han tog till att hoppa och hojta och svära på, att jag var den störste uslingen i hela häradet, att jag var en idiot och en processmakare och en skojare och en äktenskapsbrytare. Ja, det fanns intet brott och ingen synd som jag inte begått, sa' han, och påstod, att om han nappade bössan och sköte ner mej, skulle han göra samhället en stor tjänst.

— Men då finge du allt släppa till nackafläsket lell! genmälde jag.

— Nähä du, om jag knipsade dej, finge jag i stället skottpengar och medalj för berömliga gärningar! skrek han och fick fatt i besmanen och körde mig bort från Fågelsången som om jag varit en vålddriftandes och okynnes hund.

Då blef jag emellertid så besatt, att jag tvärt gick bort till nämndemannen och fick skrifven en stämning på Jösse för ärekränkning och våld och mordförsök och bedrägeri i handel och Gu' vet

icke allt hvad nämndemannen krängde ihop, ty han är en sabla karl och kan verkligen skrifva stämningar, som gå på djupet.

Tre eller fyra dar efteråt for jag till sta'n igen och träffade på hästabotaren.

— Om vi ge' honom en dosis till, så tror jag att vi få sjukdomen ur honom och att dä' än en gång kan bli folk utå hästen! sa' Alström, när han noga bekikat honom.

Och så fick jag än en gång ränna efter brännvin och ställa mig till att hålla upp bakfoten.

Men denna gång var hästen icke riktigt med på'et. Rätt som han stod, ryckte han foten ifrån mig, och när jag då tittade mig omkring, fick jag se Alström stå — med buteljen för sin egen mun och klunka i sig medicinen med en sådan fart, att han kunnat storkna.

Då gick ett gudomeligt ljus upp för mig. Jag begrep nämligen tvärt, att hästen aldrig varit sjuk, utan att den rysansvärda stadsbosmeden lurat mej allt ifrån begynnelsen för att komma åt brännvin.

Ä'ke det grufligt att tänka sig! Jag hade fått springa efter det och betala det och därpå som ett spektakel ställa mig med ryggen mot skojaren och streta med hästens bakben mens han i lugn och ro tömde hela buteljen samt dessutom ge honom betalt för besväret.

Tror ni, go vänner, att nå'n annan än en helt och hållet gudlös stadsbo kan utföra ett sådant spektakel?

Och det sa' jag Alström också. Men han bara grinade åt mig.

— Hva' hundan ä' ni bönder skapade till annat än att luras! Skål! gapade han.

Med en sådan människa kunde jag ju för skams skull inte byta ord, utan knallade mig dädan.

Nå brännvinet och besväret behöfde jag ju inte hänga mig för. Det var ju världsliga saker. Men värre var det att jag gått och stämt Jösse i Fågelsången på grund af den brännvinstörstande banditens funder och skoj.

Jag fick lof återtaga stämningen och be Jösse om ursäkt, och sådant skär en karl i själen. Men så ha hans pojkar därtill diktat en visa om mej och Alström och hästen, och gjort mej till ett stort socknaspektakel, och det kväljer mej värst.

Hade jag inte den trösten, att jag likväl lurat Jösse i hästhandeln, så vet ingen hvad jag kunnat göra mig själf i förargelsen och desprationen.

Diverse
Handel

Gubbakärlek.

När en gammal 75-årig gubbe blir kär i en tös, så ska' jag tala om för herrskapet, att det går hett till. Man skulle väl eljes vara böjd att tro, det någon vidare stor och brusande kärlek icke skulle kunna få rum i en åldrings förkrympta barm. Men tror man sådant, misstager man sig storliga. Aj, aj, aj, hvad gubbar kunna bli kära och galna och vilda, till och med när de stappla på grafvens rand. De ä' tusen gånger värre än vi pojkar. De kunna älska så att det brakar i deras gamla giktbrutna kroppar och merendels varda de samtidigt så svartsjuka, att det rent af gnistrar om dem. Därför önskar jag innerligt, att jag, när jag blir gammal en gång, inte måtte gå och förgapa mig i de uppväxande tösernas skönhet, utan att jag måtte blifva en af de människor, hvilkas dårskaper försvinna med åren.

Jag hyser i alla fall en stor vördnad för ålderdomen och jag älskar icke de människor, som utan rörelse kunna se en lifvets solnedgång, då aftonens mörker börjar breda sig öfver det skumma ögat och skymningens skuggor falla allt djupare öfver förståndet och tankeförmågan. Men jag kan inte hjälpa, att jag inte kunde låta bli grina åt gamle Peter Magnis i Hiarum, när han en höst helt plötsligen blef toseter och kär och ville spela pojk samt försökte dansa polska med sina 75-åriga gamla skinntorra och skramlande ben.

Peter Magnis var verkligen 75 år och hade varit änkeman i cirka 25 års tid, så här fanns väl ingen i hela kristenheten, som kunde inbilla sig, att den gamle hvithårige gubbastulten skulle bli anfäktad af den så kallade kärlekens kval. Vi trodde tvärtom, att han satte större värde på en 50-öring än en flicka. Ty pengar var han glad åt och sådana hade han samlat icke så litet på gamledar.

En son hade han i första giftet, och den hade han aldrig gifvit ett runstycke, utan pojken hade fått ge sig ut vind för våg på egen hand i världen och försörja sig bäst han gittat. Men det hade gått bra för denne. Han hade till sist blifvit slaktare i en stad och korfmakare eller en sådan där »charkutisör», di kallar't.

Nå, så kom här på sensommarn ut en fattig skomakaredotter ifrån sta'n. Hon var systerdotter till Salomon i Höhället och skulle bli därnere och njuta några veckors landtluft, sades det.

Nu ligger Höhället bara några bösshåll ifrån Hiarum, så att den sabla tösen råkade Peter Magnis tidt och tätt. Det var en lifvad

flicka, ska' jag säga, och fri var hon bå' i sitt tal och i sina fasoner, så att en annan, som bara var van vid våra egna oskulder här ute, rent kunde bäfva och hissna.

Hvad hon egentligen tog sig till med Peter Magnis, det vete Gu', men hon hade inte flaxat omkring mer än ett par tre veckor därnere i Höhället förrän hon skapat om gubbasjåtern helt och hållet, så att det var med nöd en annan kunde känna igen honom.

Han knäckte till med att stryka blanksmörja i håret, han lät sy sig små kavajer, precis som en pojk, beställde sig resårkängor och rätt i rappet gick det så långt att han kostade på sig löständer också. Han kom till kyrkan rökandes cigarr och med ny smällpiska i näfven och en liten halmhatt på hufvudet. Hemma i Hiarum tog han upp nya gångar i trädgården, lät sätta in nya fönster med hela rutor i stugan och byggde en utkrusad veranda för åttio kronors kostnad, så att stugan tedde sig som ett blångarnslinne med brysselspetsar på.

Kan man tänka sig en sådan rackaregubbe.

Hvarenda kväll i solagången finklädde han sig, smorde blanksvärta i håret, tog på sig söndagsblad, uppståndarekrage och halsduksrosett, beöste sig med osevatten samt trippade ner till Höhället och var så kär i stadsboflickan, att han knappt såg att gå vägen.

Hela socknen grinade och skåkade åt gubben, men det brydde han sig inte om, och han fäste sig inte ett dugg vid hvad folk sade. När han satt i Höhället och flickbytingen kröp intill honom och dårade honom och petade honom under hakan, hade Peter Magnis gifvit attan om hela världen ramlat sönder och samman. Den förhäxade skråen begrep inte, att tösen bara ville åt Hiarum och hans pengar. Ty hon tänkte naturligtvis, som sanningen var, att han snart skulle kola af.

Men Peter Magnis var inte alltid så säll. Om en annan karl kom i närheten af tösen, blef han som ett vilddjur och rasade som en ond ande. Då hoppade han jämfota och svor och var blek som ett lik och tuggade fradga och vände sig precis som en galning. Många svartsjuka karlar har jag sett i min dar, men maken till Peter Magnis i Hiarum har jag aldrig skådat. Vi voro alldeles säkra på, att gubben en dag skulle få slaget, när han råkade i svartsjuka.

Men så, serradö, lystes det en söndag för dem, och Peter Magnis började rusta till bröllop. Tredje lysningsdagen skulle det stå och då skulle blifva ett sådant gille i Hiarum, att dess make aldrig förut blifvit spord.

— — —

Hur det kom sig hade gubbens son, korfvamakaren, fått nys om saken några dar innan bröllopet skulle stånda. Att han blef rasande på't, kan ingen förtänka honom och så sprang han till en sådan där jurist, som det gualof finns så godt om i städerna, och frågade, om man inte kunde förhindra vigseln.

Jurister ä' djädriga, de veta råd för allting, och när han hade grunnat en stund och förhört korfvamakarn, kom han underfund med att Peter Magnis icke hade — som det heter på lagspråket — »afvittrat» efter sin första hustru, och på den grund kunde man ju tillsvidare förgöra giftet för Peter Magnis och stadsbotösen.

Men det var måntro inte mycken tid att vinka på, och lång väg och klen postgång är det till vår socken.

Juristen hade emellertid i sonens namn ihopsatt ett bref till vår präst och skickade en fullmakt till vår fjärdingsman att anföra jäf emot äktenskapet. Men postgången hit är, som sagdt, klen. Vi få vår post om söndagarne efter tjänstens slut och pastorn, som ju skulle ner till Hiarum, hann inte titta igenom sina bref, innan han drog af dit ner, utan skickade hem hela bibban och fick alltså inte läsa juristens skrifvelse om »afvittringen», hvadan han kom till bröllopsgården utan att ana något krångel.

Jess, så ståtligt där var. Äreportar och grönklädt och skinka och stek och halfva socknens befolkning. Peter Magnis hade svärtat håret så att det blänkte, hvita handskar och kryddkvast hade han, och han gick där som en gammal tupp och stoltserade medan han väntade på vigseln samt var så glad och lycklig, att benen darrade under honom.

Frälsningsarméns musik var ditkallad att blåsa och det gjorde den också och trummade så att Hiarum darrade därvid. Ett så ståtligt bröllop hade vi knappt skådat, det kommo vi öfverens om, och själfve pastorn såg förbluffad ut öfver all den myckna och stora härligheten.

Omsider skulle där då bli vigsel af. Peter Magnis skranglade in med flickan. Det var både ynkligt och löjligt att se den gamle stofilen komma stultande fram till kullerstolarne med en nitton års tös. Och där hviskades också måntro bland gästerna en hop mustiga ord, som man inte gärna kan återgifva.

Nå, musiken spelade först en sång eller en psalm, jag minns inte riktigt hvad det var, men nå't gudeligt var det i alla fall, och se'n knäckte pastorn till med vigseln.

Men han hade inte kommit många rader i boken förrän vi fingo höra ett flåsande ute i förstun och en karl, som hojtade och befallde:

— Tåcka er, sti' åt sidan, så att jag kommer fram. Dä' va' väl märkeligt, att ni inte kan flötta er, för här ä' brådska på färde!

Vi kände bums igen fjärdingsmannens röst och undrade hvad som nu stode på.

Men pastorn las och låddes inte att han hörde bråket.

Rätt i rappet hade emellertid karlen bökat sig igenom folkskocken på golfvet och kom fram och ställde sig bredvid den stackars Peter

Magnis samt hade på sig en min, som om all världens ve och väl berott på honom.

— Jäf, jäf, skrek fjärdingsmannen.

Men pastorn dråsade på med brudvigseln och bara tittade lite' ilsket öfver glasögonen på fjärdingsmannen, hvilken han tydligen ansåg vara full.

Då blef emellertid denne etter befängd och vrålade till, så att vi hoppade därvid:

— Jäf, jäf! Ja' anmäler jäf emot vigseln! och så flydde han pastorn sin fullmakt och en hop andra handlingar.

Det blef tyst i stugan som i en graf, medan pastorn läste papperen, och när han slutat läsningen var han blek och sa':

— Den här vigseln måste tillsvidare uppskjutas.

Vi blefvo som om vi fallit ner från skyarne. Peter Magnis tog sig till att gråta som ett barn och sprang sin väg, bruden svimmade och måste bäras ut i nattstugan och pastorn for i väg som ett åskmoln från bröllopsgården.

Det var till en början ett elände utan all gräns. Men när vi sansat oss lite' grand, blefvo vi arga på brudens släktingar, som kommit från staden, och skällde ut dem och mente på, att de inte hade ute hos oss att göra och ställa till spektakel med gammalt folk, utan att de kunde hålla sig hemma i sina babyloniska städer med sina lättfärdiga flickor.

Och så körde vi dem utan förbarmande bort ifrån Hiarum. De måste rent springa sig till räddning, annars hade de fått smörj.

Se'n försökte vi snoka rätt på den arme Peter Magnis, men vi funno honom inte. Han hade gömt sig. Men när vi omsider funno honom, höggo vi in på kalasmaten, körde bort frälsningsmusiken och åto sedan upp alltsammans, hvilket ju också egentligen var ändamålet med vår därvaro. Hvadan bröllopet i alla fall fick en ljufvelig afslutning för oss, om inte just för brudgummen. Hvilket ju också kunde kvitta.

— — —

Jaha, så gick det till i Hiarum den dagen och så slutades gubbaskråens kärlekssaga.

Någon tid efteråt kom sonen hem och tog hand om Peter Magnis, som blifvit alldeles tafsig och förvrad af den sena kärleken, som han inte tålde vid.

Sonen sålde gården och tog gubben med sig till sta'n, och nu spörjs det, att Peter Magnis sitter därinne och stoppar korf kilometervis. Om detta inte är så trefligt som att stoppa kyssar på nitton års flickor, så är det i alla fall bra mycket lugnare för gubben.

Förlofningskalas.

En vecka voro bå' jag och en hel hop andra hårdvallsgubbar och gummor och flickor och pojkar här i socknen, skam till sägandes, nära döden och utstodo svåra och olidliga plågor. Med mig själf var det så nära på utspel, att jag höll mig mer till psalmboken och pietisten än till andra tidningar och tidskrifter. Och då kan en allt veta, att det var allvar å färde.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Och nu ska' jag »remitera» ut hela eländet. Men det går inte för sig, utan att jag får börja från början.

Den här Andreas i Skägganäs, som gubevars alltid haft en viss flax i alla sina affärer, fast han var en ganska framstående dumbom, hade blifvit änkeman för cirka ett halft år se'n. Och inte sörjde han så värst mycke' öfver den saken, för hon, som dog, var svager och halter och hade därtill lungehosta, så karlen hade just aldrig haft nå'n reel nytta af henne, hvarken inom- eller utomhus, hvarken i det ena eller andra hänseendet. Men han hade tagit henne till äkta ändå för hennes medels skull. Och det får man ju inte häda Andreas i Skägganäs för, ty om ett fruntimmer bara har godt om medel, så kvittar det egentligen, om vackerleken inte är så öfverdrifvet stor. Och har hon mycke' på kistbotten, och ä' hon mycke' grömmer, så är då lite' lungehosta hos henne rakt inte att förkasta.

Alltså sörjde inte Andreas i Skägganäs så särdeles mycke' när han blef änker, utan tog den saken kristligen och på ett undergifvet sätt, fast han visste att jordölet, som han fick hålla midt i »Olsmässe-kroken», då vanligen allt är uppätet, skulle gå till inte så illa lite'. Om han därför såg lite' nedslagen och dyster ut, så var det, förstås, för den kostnadens skull. Åtminstone är det min tro. Ty en karl i hans ställning får ju inte ställa till jordöl på knussel, utan på ett hedersamt sätt, särdeles när själfva matmora gått undan.

Och Andreas knusslade inte.

— Du gör nok snart om samma manöver och kniper dej ett rikt gifte till! lät jag till honom vid begrafningen.

— Åh nä, den räf, som varit i sax en gång, aktar sig efteråt! svarade han och ville ta' sig ett annat prat.

— Den som lefver får si, och osvuret är bäst, Andreas! stolpades jag!

Och rätt fick jag, ty om jag ska' skräppa med mig själf, så är jag inte nå'n oäfven profet till och med i min egen socken. Hvilket annars är ovanligt.

Serradö, det gick inte längre än till julhelgdagarne, förrän Andreas i Skägganäs började fria härs och tvärs och brant och djupt i trakten, bå' te' flickor och änkor. Men det sades, att han just inte hade så värst stor framgång.

Och om man ska' hålla sig till sanningen och vara uppriktig, hvilket ju alltid är min starka sida, så får man medge, att Andreas just inte blifvit skapad till att dåra fruntimmer.

Någon grannlåtskarl är han då rakt inte, skäggig och snusig och tofvig och skacker och vind, som han är.

Men kvinnan är ett underligt ting, som ingen begriper mer än vår Herre, som skapat henne..

Och Han har nog gjort henne så underlig, på det att vi skulle bli så mycket tosigare efter henne, kan jag tro.

Rätt som det var, dunstade det ut, att Andreas fått kärlek till sin piga och att hon inte skulle ha något emot att bli mor i Skägganäs.

Men det troddes inte, ty dels var flickan ung och grann och så visste vi, att hon hade Johan i Byn till sin bestämde fästman.

Och när man frågade tösen om'et, så bara grinade hon. Sporde man åter Andreas själf, om det låg någon sanning i pratet, så svarade han endast: »Dra åt häcklefjäll bå' mä' er och era geftermålsplaneringar!»

Därför tystnade det talet rätt snart. Men en söndag ställde Andreas till gille i Skägganäs, ett stort och bastant gille för att hedra sin aflidna hustrus minne, lät han.

Och vi kommo dit nästan alla hans känningar och bekanta ifrån Kullen och Räfsebo och Sinkamålen och Fästampen och Snufvebo och Genafä och Pinutten samt torparfolket, som lagt på Andreas' piga, hvilken heter Jenny.

Och vi åt och vi söp, så att det dundrade. Där var ingen brist, ty våra käringar hade haft förning med sig, och Jenny redde sig bra som värdinna. Johan i Byn var där också och satt, förstås, nederst vid bordet bland ungdomen.

Hvar gång Jenny kom dit neråt med faten, ville han påta på henne och vänslas med henne, och då lade jag märke till, att Andreas glodde som en tjur, och att Jenny rodnade och vispade till Johan med näfven.

När vi ätit så pass, att vi knappt kunde röra oss, asade vi oss ut och hofvo oss i gräset vid gafveln nedanför bibänken och dusade och gäspade och päste.

Om en stund fingo vi kaffegök där ute, hvilket muntrade upp oss ett grand.

När vi karlar fått gökarne och fruntimren sina släta i ordning, stötte Andreas till Efraim i Genafä uti sidan.

Strax steg Efraim upp och började hosta och harkla, så att vi förstodo, att han skulle ihop med att göra ett gudeligt tal, hvadan vi andaktsfullt sögo ett grand på våra gökar och höllo oss tysta och väntade. Så hof Efraim upp sin röst, talade och sade:

— Slamra inte med kopparne, utan håll tösst ett grand, ty si jag hafver något att säga eder. Det duger inte, att mannen går allena. Det hade inte dugt för er, det hade inte gått an för mej, och hvarför skulle det då kunna bära sig bättre för Andreas? Hvarför skall han längre gå här i Skägganäs såsom en pelikan i öknen eller såsom en nattuggla i de förstördas städer? Har han inte i rappet gått ut änkåret? Jojo men, hva' han det gjort i ensamhet och stor vedermöda. Men vi ha' en nådig Gu'. Eller ha' vi inte dä'? Jojo men, hva' vi dä' ha. Och han ville inte Andreas illa. Han har bara pröfvat honom. Han tog hans hustru, men nu har han en annan i beredskap åt Andreas. Vet ni, hvem dä' är? Jo, dä' ä' Jenny! Och nu ska' vi tömma denna göken för de nyförlofvade och önska dem löcka och framgång och tur och många barn! Kopp!

— Kopp! sa' vi och kunde inte yttra oss vidare af pin förbluffelse.

Men Johan i Byn blef alldeles toseter och började hoppa och svära och knyta näfven åt Andreas och Jenny och skälla på dem och skymfera dem.

— Jo, nu fick du dej en vacker jösse, du falska Jenny! Si hur kaffegök och snus dräglar om truten på'n. Ska' du inte kössa honom inför oss alla på förlofningsda'n? hånade han.

— Gack din väg, äss du inte kan styra dig, Johan! förmanade Efraim.

— Ja, jag ska' gå! sa' pojken.

Och så raglade han i väg. Jag såg, att han bara gjorde sig till med raglandet, ty han var spik nykter. Men hur han vände sig, drumlade han — med flit förstås — emot bibänken och välte omkull densamma, så att alla kuporna dråsade i backen.

Två sekunder därefter hade vi alla bien öfver oss. Det var bi ur sex kupor, ilskna och ursinniga öfver, att de blifvit störda. De täckte våra ansikten och händer, ja, nästan hela våra kroppar. De flögo upp under fruntimrens kjolar. Andreas fick visst en hel svärm i hufvudet och Jenny hade det inte stort bättre. Ju mer vi slogo, dess ilsknare stucko de sabla kanaljerna. Och skrek man, som fruntimren gjorde, smögo de sig in i själfva munnen och stucko där. Vi hade inte en bar fläck på vår kropp någon utaf oss, där vi inte fingo styng intill styng. Och så kvickt som det gick se'n.

Till slut susade vi ner och vroko oss allesammans med kläderna

på i bäcken. Hela kalasfolket låg i bäcken — och där blefvo vi slutligen fria ifrån bien.

Men ni kan väl tänka er smärtorna. Flera af fruntimren dånade och trodde, att de skulle dö bums. Hur det var, svabbade vi oss slutligen in i stugan, genomvåta från topp och till tå, och sökte lindra plågorna genom att tvätta ansikte och händer i brännvin och ättika. Men det hjälpte föga. I stället svullnade vi upp och blefvo så otäcka att se på, att vi knappt kunde känna igen hvarandra. Och många kunde heller inte se ett tecken, emedan deras ögon grott igen.

Ack, en sådan veklagan där var. Och vattnet rann och skvalade af oss samt fyllde stugugolfvet i Skägganäs, så att vi vadade till fotknölarne.

— Rif upp förlofninga, Andreas! Det började illa, förmanade Efraim.

— Nä' aldri' på tiden! vrålade Andreas, svullen och förvriden i synen, så att han såg ut som själfvaste skam.

Aldrig har väl jorden burit en grömmare fästman på förlofningsdagen.

Jaha, så gick det till på det kalaset.

Men det är är nok sant, hvad jag läst, att biets gadd innehåller ett förgift, ty nästan allesammans blefvo vi efteråt liggande sjuka i feber och yrsel och voro nära förgängelsen.

Men nu är det, gualof, öfver.

På bröllopet i Skägganäs kom jag dock icke, ty Andreas hade fortfarande lefvande bin vid sin stugugafvel.

Decemberstämma.

En dag läste jag i en tidning, att vi bönder ha' det så obeskrifligt godt och bra i december månad, emedan vi inte ha något styft arbete att uträtta vid den tiden.

Vi få sitta inne vid spismuren hos kvinnfolken och röka i pipan och kurtisera! skrefs det.

Men vi få så hundingen heller.

Nänämen! Ty ni ska' betänka, godt folk, att vi ha decemberstämmorna, och aldrig under hela året ha vi, om sanning ska' talas, så många, så maktpåliggande och så farliga sockenbestyr för oss som just under den välsignade månaden.

Den där karlen, som satte ihop och dref igenom nu gällande kommunallagen, visste nog hvad han gjorde, när han förlade alla våra viktigaste kommunalval till december månad, då vi inte ha några jordbruksbestyr, som förströ sinnet och betaga oss tid till politiska och allmännyttiga gärningar.

Hade dessa val nämligen skolat försiggå t. ex. midt i vårsådden eller under skördeandan, skulle det sett illa ut i landet vid det här momanget, ty då hade blott herremännen och andra latstockar i socknen haft tillfälle att gå på stämmorna, och då skulle de slagit hela affären under sig och styrt kommunalen åt häcklefjäll. Hvilket ju är tydligt och uppenbart.

Men i det fallet är det då, gualof, så väl och bra beställdt, att vi få välja våra kommunalledamöter och andra förtroendemän just i december månad, då vi inte ha stort annat att tänka på, och därför bli valen också för det mesta kloka och afvägda.

Därtill kommer ju ock, att en kandidat under denna månad har litet bekvämare att värfva sig röster än vid någon annan tid på året.

Nu kan man skäligen gå till några stycken, som ha en välsignad massa fyrk och säga:

— Kommen te' mej annandagen, så ska' vi titta efter, äss ja' har nå't igen på kuttingen och mor nå't på faten!

Måntro, om man hviskar sådana ord i örat på några hårdvallsgubbar med glänsande fyrkförmåga, så har man inte just så små utsikter att få deras röster vid tillsättandet å decemberstämman af något ledigt ämbete.

Jojo, den där, som satte ihop kommunallagen, var inte någon vanlig dumbom. Han insåg nog, att vi behöfde lite motion äfven under december månad och han förstod äfven att ställa sakerna så, att det skulle blifva rusch och lif i spelet. Ja, han var sannerligen en stor man. Hvile han i frid!

Men de här valen äro dock stundtals, trots det allvar, med hvilket vi begå dem, rena lotterispel.

Omtanke och spänning och många pengar och mat och dryck kosta de, och ändå händer det, att man drar ett blankt nummer, såsom det timade för mej en gång. Då känns lifvet tungt och öde, och då kan man knappt fira jul med tacksamt och undergifvet sinne.

— —

I många Herrans år hade jag spekulerat på att få komma in i kommunalnämnden för att få lite husbondevälde öfver en hop oppnosiga odågor här i socknen.

Det där högmodssinnet växte och växte uti mig år efter år. Men länge bar jag det inom mig själf utan att knysta därom till andra. Jag gick i mitt arbete och drömde mig in i högbetens härlighet och grunnade öfver, hur jag skulle bete mig, när jag en gång komme in i de makthafvandes krets.

Jag öfvade upp mig i skrifning och i ett ärevördigt och vördnadsbjudande uppträdande, bjöd folk på brännvin och kaffegök och skaffade mig dymedelst ett parti inom socknen.

Till sist blef mig åtrån öfvermäktig och en dag uti medio af en december månad röt jag till mitt husfolk:

— Bereden er nu på allvar, för annanda'n komma här storgubbar hit på kalas och jag vill att dä' ska' gå te' på folkavis!

— Få vi bara nå't å laga utå, så ska' vi visst rusta te' gille! sa' de.

Nå, så var den saken klar.

Se'n gick jag ut härs och tvärs i socknen och betygade, att Per i Gölen, som ock ville in i kommunalen, var en förhärdad dumbom och slösare. Samtidigt bjöd jag folk på kalas till annandagen med det resultat, att halfva socknen sade mig midt i synen, att de aldrig kunde få någon likare i nämnden än mig, hvilket gladde mitt hjärta och gjorde, att jag köpte in mer och mer till kalaset, allt efter som mina tillskyndare ökades. Men det gjorde jag gladeligt och utan pust.

Så hade jag käringar att ränna omkring och tala om, hur jag slaktade får för att få till stånd det värsta julagille, som stått i mannaminne. Och det gjorde också god verkan och ökade mina utsikter. Ni kan inte tro, hvilken maffe jag var i de dagarne.

Och hemma bakade kvinnfolken och bykte och slaktade och fräste och voro ilskna som bin, hvilket fruntimmer alltid äro, när de ha brådt eller något viktigt för sig. Då vispa de med svansen och lägga

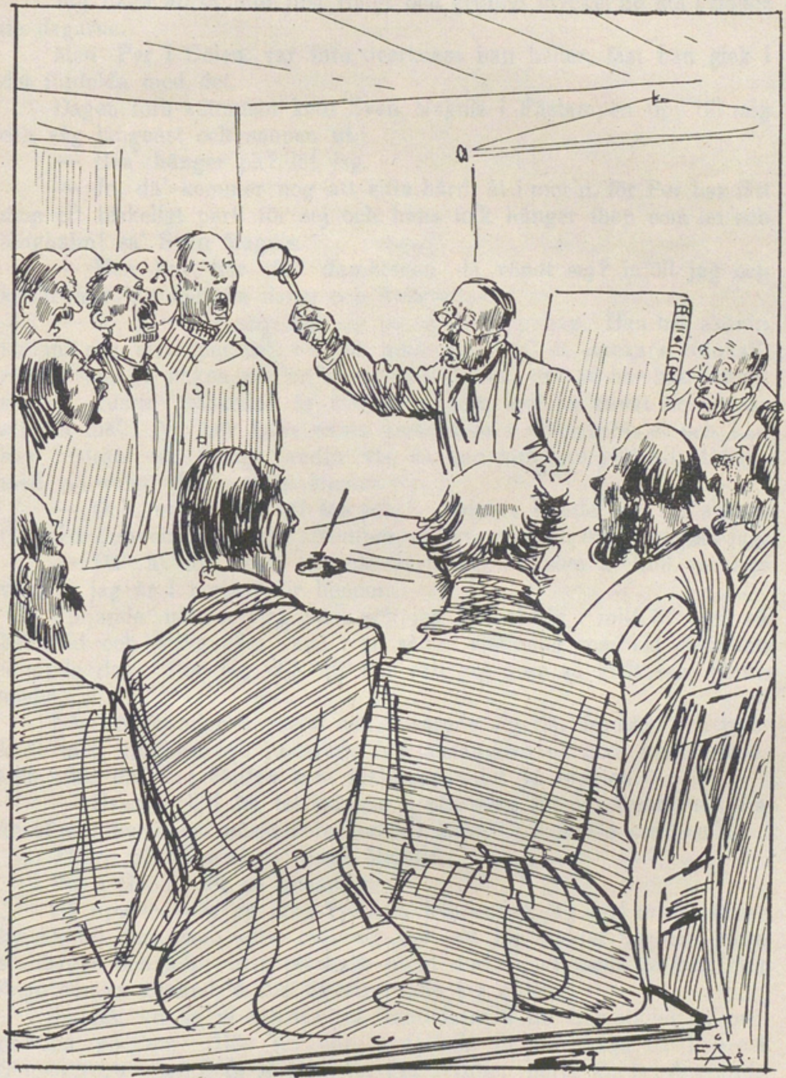

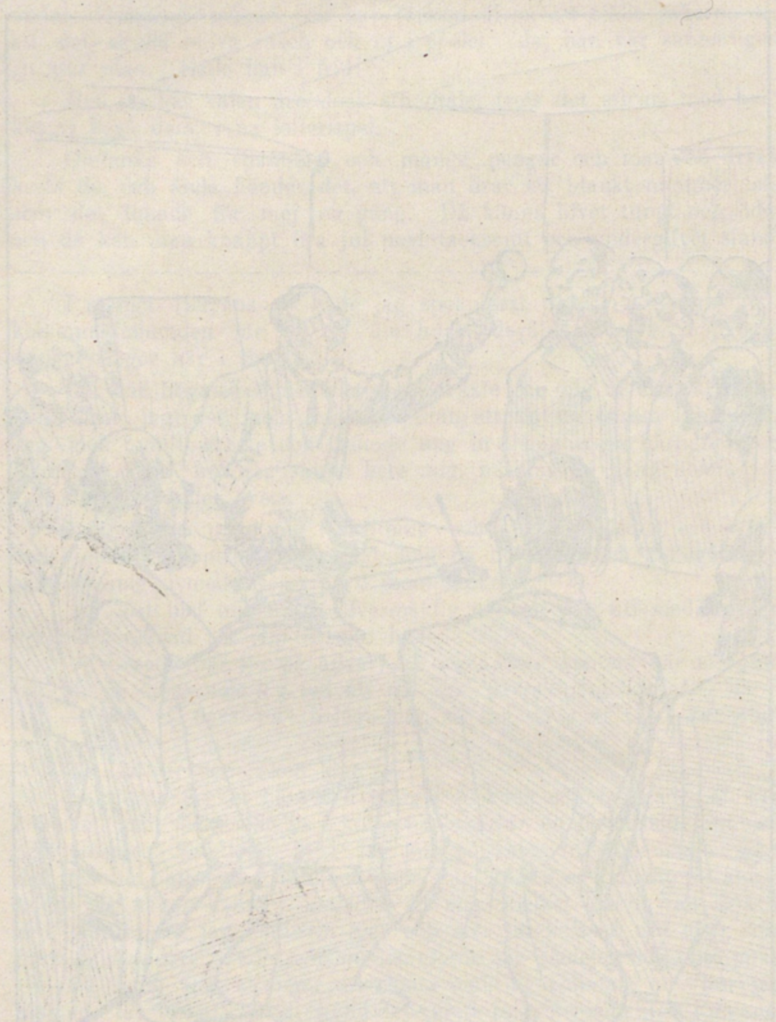

öronen bakut och bita ifrån sig alldeles som gamla hästar göra, när man kör dem med lass i en brantare uppförsbacke.

Jag hade alltså inte just roligt och grufligt mycket att stå i under de dagarne.

Men Per i Gölen var inte overksam han heller, fast han gick i det fördolda med det.

Dagen före stämman kom Sven Magnis i Fästampen upp till mig och såg långnäst och snopen ut.

— Hva' hänger på? lät jag.

— Jo, dä' kommer nog att sitta hårdt åt i mor'n, för Per har fått ihop ett hiskeligt parti för sej och hans folk hänger ihop som ler och långhalm! sa' Sven Magnis.

— Men hur har den dumbomen då vändt sej? inföll jag och kände hur jag började darra och kallsvettas.

— Jo, han har nog lagt sig på en finurlig bog. Han har skänkt nettan par strumpor och tie par mulavantar te' di stackars zulukafferna, som gå nakna mellan isbergen i Afrika, och så har han skänkt sjuttan dussin träskedar te' kineserna, som inte ha annat än pinnar att äta mä'. Nu har hans namn kommit in i missionsbla'et och han har hedrats på många andra vis, så han blir inte god att stångas med vid valet, tillade Sven Magnis.

— Och nu är det väl för sent? Annars kunde jag väl svängt till med dubbelt så många strumpor, mulavantar och träskedar, lät jag.

— Dä' ä' för sent, stönade Sven Magnis, som är min verklige vän, ty jag är i borgen för honom.

Följande natt sof jag inte, och jag har aldrig i mitt lif varit så beklämd och orolig eller varit i en sådan spänning som vid stämman följande dag. För jag såg, att Per och jag voro så godt som jämnspelta.

Nå, ordföranden snusade och hoverade sig där framme och tröskade med klubban och justerade fyrktalslängden så godt han förstod. Och efter en lång väntan kom ändtligen valet på tapeten.

— Hvem vell I ha te' ledamot i nämnden för nästkommande fira år efter i herranom afsomnade Jonas i Bolet? predikade ordförar'n.

Thure på Snipen! sa' Sven Magnis.

Per i Gölen! lät en annan.

Så uppstod där en lång tystnad, hvarunder jag bad mina vänner hviska till dem, som sutto omkring Per, att jag slaktat ner min stora stallbagge och köpt hem ett halft pund makaroner, som de bestämdt fingo smaka annanda'n äss de nu vände sig efter.

— Nå, nu ha vi således två kandidater å nu framställer ja' preposition på dom! Hör nu opp, godt folk: di, som vilja ha Thure i Snipen ropa »ja» å di som önska Per i Gölen hojta »nej»! dundrade ordförar'n.

Gu' vet hur karlarne uppfattade det. Mitt folk tog miste och

började skrika »nej» de också, så att det rungade i salen, och när gormandet slutat, upphof ordföranden sin röst och sa:

— Jag finner »ja» vara med öfvervägande »nej» besvaradt! Alltså är Per i Gölen vald till ledamot i nämnden för fira år!

Pang!

Och så vräkte han klubban i bordet som om det gällt att dräpa en oxe.

— Dä' va' la lögn lell. För vi skrek »nej» för te' å visa, att vi inte på några villkor vell ha Per i Gölen, sa' Sven Magnis.

— Dä' sekonderas! brummade mina andra karlar.

— Klubba har fallet! lät ordförar'n.

— Då yrkar jag botering och dä' tvärt! skrek Sven Magnis.

— Klubba har fallet! sa' ordförar'n.

— Då ska' här klagas änna te' kungs, för prepositionen va' orekti', gormade Sven Magnis och var så arg, att han stampade åt ordförar'n.

— Jaså, säjer du att prepositionen inte var redig? Fjäringsman, ta' och kör ut Sven Magnis! komderade ordförar'n. Och fjärdingsmannen vågade inte göra annat än efter befallning.

Men det säger jag, att hade inte prästen kommit in just i detsamma, så hade där blifvit smörj af i kommunalsalen, kanske lika bra som i franska eller österrikiska riksda'n.

Och se'n stod jag där med kalaset för dörren och utan tecken till valuta för alla omak och kostnader.

Det är tungt att gå emot julen på sådana villkor. Men jag sökte bära det såsom en man och en kristen.

Stallbaggen fick lefva och kalaset blef inte öfver sig dundrande. De inbjudne sökte trösta mig medelst förning och medhafda ostpannkakor, och då fann jag på det knepet att stoppa uti dem pannkakorna först. Däraf vordo de allesammans så skrofmätta, att jag fick mitt mesta sofvel i behåll.

Men skulle här en annan gång bli ett ämbete ledigt, så är jag den, som inte ska' glömma hvarken negrer eller kineser eller teologer eller mormoner eller andra hedningar, utan jag skall benåda dem med yllevaror och raggvantar och träskedar och till och med smorläderlångstöflar.

Ty nu vet jag hur opinionerna ska' knipas i dessa dagar.

Gammal kärlek.

Härom kvällen just i solagången vankade jag genom Gisebo skog, som ligger omkring en half mil hemifrån.

Ingen mötte jag och ingen körde förbi mig, utan det var lugnt och ensligt och högtidligt i skogen.

Solen sjönk allt djupare och djupare bakom Traskebo kullar, såsom hon alltid gör om kvällarna, och hon kysste i förbifarten skyarne, så att de rodnade och glödde som flickor göra, när man kysser dem så där helt oförhappandes, då man kilar förbi dem.

Rätt som jag så stretade fram genom skogen i tukt och ära, nykter och anständig, såsom det höfves en karl, fick jag plötsligt höra ett vådligt gormande och rytande framför mig på vägen. Det svors och det turnerades, det röts och hojtades och skvadronerades, så att det ekade i skogen, och jag hajade till och blef liksom ett grand rädd, ifall för resten en karl kan bli förskräckt.

När jag stannade och lyddes, hörde jag emellertid att det var två karlar, som skällde ut hvarandra och brottades litet längre fram.

— Gualof att det är folk och inte troll! tänkte jag och fortade på för att få se på kolifejet.

Jag hade inte gått långt, förrän jag fick se Manne på Näset, gamle beskedlige karlen, ilsk och ursinnig hålla en annan man i kragen. Och främlingen å sin sida hade grabbat tag i Mannes krage och slet och drog så godt han kunde. Jag kände inte igen karlen, men på hans rock såg jag att det var en Flattingebo, ty sådana rockar ha de just ingenstädes här i trakten mer än nere i Flattinge socken.

Manne ville vräka omkull Flattingebon och denne å sin sida vånnades af alla krafter att häfva ner Manne i diket.

De skrefvade och grinade illa och pustade och svettades och illfänades samt voro röda som tuppkammar i synen.

— Nu ä' du min gris lell, och nu kommer du inte att höra gök mer i all din ti'. I tjugu år har ja' väntat på detta ögnableck. Läs dina böner, för nu s'a dä' snart va' slut mä' dej! stönade Manne och sökte sätta krokben för sin fiende.

Men Flattingebon skrefvade och tyade sig undan och stod på benen.

— Nähä, du har för lite talg i tummarne och du ä' för blöter i skjortärmarne, Manne. Släpp me', annars lägger ja' dej i vägen, så

att det inte ska' bli mer igen utå din lekamen än stöflarne. Du känner mej. Ja' har stukat dej förr! genmälde Flattingebon.

Då blef Manne emellertid rent ifrån sig och jag skulle aldrig trott honom om den snabbhet, som han nu utvecklade. Men ilskan kan ju göra underverk ibland. Som en blixt släppte han taget med högra handen i Flattingebons rockkrage och grabbade med densamma fatt i skägget på'n och ryckte och slet och gaf sig till att springa åt vägkanten. Det gjorde måntro ondt i Flattingebon, så att han måste följa med och han vrålade som om man stuckit en knif i honom. När de kommo till dikeskanten, gjorde Manne en sväng och snurrade omkring med karlen ett par hvarf. Se'n slängde han ner honom i diket. Men det var inte nog med det, utan när Flattingebon låg maktlös därnere och innan han kom sig för att resa sig upp, sprang Manne på'n och sparkade honom och trampade på honom och handterade honom riktigt illa.

Jag lät honom hållas en stund, eftersom Manne och jag äro sockenbor och den andre en utsocknes karl. Men så anropade mig Flattingebon om hjälp.

— Hva' är du för ett vilddjur, som kan stå och si på, hur han fördärfvar mej? Ä' du en kresten eller hva' ä' du för en? sa' han till mig.

Då kunde jag väl inte annat än varkunna mig öfver honom. Ty en kresten vill jag vara, om jag just inte är någon värst framstående sådan, som de flesta af mina sockenbor vilja vara.

Jag drog därför upp Manne ur diket och tog honom med mig samt lät Flattingebon ligga ogild. Men han kraflade sig snart upp, ty när jag om en stund tittade mig tillbaka, såg jag honom stå på vägen och höta åt oss. Hans ena polisong var då borta.

När vi vandrat en stund sa' Manne:

— Gud ske tack och lof, att jag fick klå den usslingen! Jag känner mej nu så lätt om hjärtat, att jag har lust att dansa på vägen.

— Hva' är du då så arg på honom för? sporde jag.

Manne gick tyst en stund.

— Jo, sa' han, om någon gjort dej hälften så mycket ondt, som den där gjort mej, hade du längesedan mördat honom.

— Aj, aj — hva' har han då uträttat mot dej? lät jag.

— Åh, dä' kan kvetta! genmälde Manne och bet ihop tänderna och gnisslade.

Men jag släppte honom inte.

— Tala om det, för du vet väl, att hos mej hvilar det som i grafven! tiggde jag.

— Nå så får gå då! Jo, i min ungdom friade jag till Hilda i Hafrabo. Hon hade tietusen riksdaler kalla pengar och en hel hop lösegendom. Däraf kan du veta, att hon var eftersökt och öfversväm-

mad af friare från alla håll. Den där oxen, som jag nyss med Guss hjälp slet skägget af och pryglade i diket, friade också till henne. Men ingen hade så go' tumme med henne som jag.

— Nänä, du hade allt ett rysligt flecketöcke i ungdomen, afbröt jag.

— Flecketöcke! Jo, lita på det. Och jag är, gualof, inte helt och hållet förkastader utaf dem än i dag, om jag ska' skräppa själf.

— Nå — fortsatte han — Hilda och jag voro öfverens och hon sa', att far hennes inte skulle ha nå't emot saken, om jag reste dit och talade karlaord med honom.

En lördagskväll drog jag af till Hafrabo. Jag hade ryktat hästen så att han sken och tvättat vagnen och fiffat ut donen det bästa jag kunde.

När jag så kom te' handlarn i Vrå, som ligger en half fjärdingsväg ifrån Hafrabo, band jag hästen vid staketet och gick in i boden för att få ett kvarter vin och en rökcigar, så att jag skulle komma fram som en karl och lukta som en herre.

Precis som jag kom in i boden gick den här Flattingebon och ett par tre hans kamrater ut därifrån. Men jag lade just inte märke till dem. Jag drack vinet och tände tobaksspolen. Men när jag kom ut, voro häst och åkdon hundingen i våld och stodo inte att finna.

— Bevars väl! Då stod du där vackert! lät jag.

— Jo, jag gjorde det. Men jag begrep genast, att Flattingebon hade löst hästen och skrämt af honom.

— Jag sprang vägen tillbaka för att leta upp honom och rätt i rappet träffade jag pojkarne, som jag mött i boddörren.

— Hva' har ni gjort af min skjuts? skrek jag.

Men de blefvo bara ilskna och rusade på mej och klådde mej, så att näsa och mun stodo i blod och jag var glad att få springa tillbaks till handlarns och söka hjälp och skydd.

— Kors, då var du illa ute, Manne!

— Jo, jag var det. Men när jag kom fram till handlingsboden, stod handlarn på gården och lyddes och sa' att han inte kunde begripa, hvad i all världen det var som blaskade och plumsade så svårt nere i sjön, hvilken ligger bredvid, och så bad han mig följa med och titta efter.

Hvad tror du det var? Jo, inte mer och inte mindre än min häst. De hade skrämt ner honom i sjön, — kan en tänka sig värre hedningar? Hästen höll på att drunkna.

— De borde halshuggits för det, inföll jag.

— Åh, det hade varit för lindrigt. Men till slut fingo vi upp djuret och vagnen och jag for fram till Hafrabo.

— Nå, det var ju välsignadt att du kom dit ändå! utbrast jag.

— Jo, det blef så lagom med välsignelsen. När jag kom fram, stod gubben på gården och synade mej och häst och åkdon.

— Jag hör att du kommer hit för att fria, sa' han.

— Jo, det skulle just va' mitt ärende det, svarade jag.

— Vänd då om med detsamma. Den, som kör så att hästen ser ut såsom om han blifvit dragen ur en sjö, och den som välter och skrubbar näsa och syn, så att han ser ut som du nu gör, en så'n vill jag anagga mej inte ha te' måg! skrek gubben.

— Isak i Flattinge har skrämt hästen i sjön för mej; han är inte blöt utå nå'n fortkörning, och hva' blo'en beträffar, så har Isak och hans kamrater utgjutit den, för di har klått mej nere vid Vrå, lät jag.

Men gubben bara grinade.

— Och allra minst vill ja' ha någon till måg, som kan ljuga och vrida sig och skylla sin usselhet på andra, såsom du nu gör. — Vänd om på eviga fläcken och titta inte hit en gång till i friareaffärer! dundrade han.

— Ja, så fick jag köra därifrån med skammen. Flattingebon tog Hilda, och jag fick dra vefven. Var han inte värd den stryken han fick? Jo, bå' den och möcke mer därtill. Men jag träffar honom väl flere gånger . . . Eller tycker du inte, att jag bör klå honom när och hvar jag får korn på honom? slöt Manne.

— Jo, det bör du allt hålla uti med! rådde jag.

Budgeten.

De vise gubbarne ute på landsbygden tycka inte mycket om statsverkspropositionen i år, ska' jag tala om för herrarne.

Gubbarne äro arga, och hvar två eller tre dylika komma tillsammans, där dunkas det med näfvar i bord och där öfvas svärjandets stora synd på ett sätt, som just inte vittnar så särdeles vackert om bättringen i landet. Inte allenast för hvarje million utan till och med för hvart femtitusental kronor, som regeringen äskar, svär folket och syndar, så Gu' vet, hvart det skall bära, om regeringen dråsar på med sitt äskande några år till. Den äskar naturligtvis ihjäl vår ekonomi och vårt andliga lif, så att till sist hvarken vår sparsamhet eller våra präster kunna rädda oss, ej heller predikanterna.

Så jag är djupt bekymrad för nationen denna stunden.

Ni skulle bara höra, huru vi gorma och regera ute i orterna. Om själfva ryssen komme in i landet och finge se våra miner och förnimma våra gester och ord, när vi tala om budgeten, skulle han vända om af förfäran och räddhåga och barka öfver till sitt land igen och sätta in oss i sin grekisk-katolska litania samt anropa så många helgon, som blifvit kanoniserade under sju århundraden att slippa se oss.

— — — —

Häromsistens voro vi på bouppteckning efter Malin i Högakull, som med döden aflidit och såsom sterbhusdelägare efterlämnat sin kvarlefvande make, Sven Magnis i Högakull, och med honom i lifstiden sammanaflade nio barn.

Vi sutto där, en skock vittnen, rundt om i stugan på sofflock och grunnade på denna tidens vedermöda, medan Karl Johan i Benestad tronade vid chiffoniersklaffen och hölls med att författa ofvan antydda angress till bouppteckningen, hvilket är ett styft och maktpåliggande göra.

Karl Johan stönade och fräste, spottade, funderade och lirkade

med tungan i mungiporna såsom stora skrifvare pläga. Och vi måste hålla oss tysta för att inte förvilla Karl Johan.

Men rätt som vi sutto, råkade Masse i Kvistås, som aldrig kan styra sig, att plötsligen yttra:

— Dä var mej då en helsefyrs attanalning te' budget, som regeringen i år har ledt in i kammaren.

Det behöfdes inte mer. Det var, som om nå'n hade ränt sylar i våra samtliga näsor.

Karl Johan dängde pennan ifrån sig, så att bläcket yrde öfver chiffoniersinnandömet.

— Tvy den dålige för sån't styre, vrålade han. Svenska folket har själf utdömt alla getter såsom skadedjur bå' för skogväxt och annan gröda. Här finns kanske inte en get i hela vårt län. Hvarför skall då regeringen hålla en get och därtill en så hisklig get, att dä inte finns maken te' get i hela lutherska läran. Hva' in i hundan ska' regeringen mä en get, när inte vi, som föda bå kung och regering och hela lannet, hålla getter, utan tvärtom finna dem skadliga? Vore jag riksdagsman, skulle jag, min själ, ränna knifven i strupen på den förbanskade budgeten, om ho' bräkade aldrig så, och inte släppa taget, förrän dä förhärdade getaskrället släppt ifrån sej lifhanken! Talar ja' inte rätt, gubbar? sa' han och slog näfven i klaffen.

— Vesst talar du sant och rätt. Här blir ingen löcka i Sverget, förrän budgeten blir aflifvad. Hva' ska' en mä en så'n get, som inte mjölkar ett dugg utan bara tar och slukar så möcke som finns, bå' brännvin och annat sofvel! instämde vi.

Och vi stego upp och sekunderade, stampade i stuggolfvet, knöto händerna uppåt taket samt ropade med en mun, så argt vi förmådde:

— Åt häcklefjäll mä hela budgeten!

Säkerligen instämmer hela landet i detta rop.

Men det var, som om vårt hojtande och rytande lättat våra sinnen; ty vi satte oss igen och voro lugna en god stund.

Karl Johan vardt upptagen med att införa barnens namn i bouppteckningen. Hvilket var kitsligt, emedan änkemannen inte kunde alla deras namn, ej heller visste han, när de voro födda eller hur många af dem, som voro myndiga.

Dä hör hustrurna till att hålla reda på när ungarna ä' födda. Och efter ho' nu ä' döder och således inte kan va' närvarande, vete Gu' hur vi ska' vända oss! lät Magnis i Högakull och ref sig i skallen.

— För bouppteckningens skull sir det ut som öm dä' vore

förmånligare, om karlarne doge först! inflikade Per i Gölen, som är en s. k. fyllesof.

Mens vi sutto och grunnade öfver, huru vi skulle vända oss med bouppteckningen, hof Masse i Kvintås ånyo upp sin röst:

— Jag har tusentals gånger läst i bladet, att storgubbar pelegrafera immer och badd te' kungen, upplyste Karl Johan.

— Kunde vi inte då åtminstone vrida ihop ett pelegram te' vår riksdagsman och säja honom vår mening om budgeta! fortfor Masse.

Joho, det voro vi med på. Och så bådo vi Karl Johan sätta ihop telegrammet åt oss. Hvaröfver han blef ganska stolt och katig.

— Tösst då, karlar, mens ja' sätter mej till och grunnar ihop pelegrammet! sa' han och förfogade sig till cheffanjersklaffen.

Där bråkade han och skref och strök öfver, svor då och då en liten flänga och svettades värre än om han varit i färd med att slagtröska eller bryta sten.

Men efter en timme eller så fick han det färdigt.

— Lyss nu, gubbar! Töcker ni inte, att vi kan säja så' här?

»Riksdagsman Ville Bengtsson i anre kammaren i Stockholm.»

— Dä är rätt på precken, hojtade vi.

Karl Johan fortfor:

Samlade på boförteckning i Högakull i Fryeleds socken anhålla vi, att hela budgeta med horn och ragg och klöfvar genast afskaffas för evig ti', befallandes dig Gud allsmäktig nådeligen bedrecka vi din skål.

Karl Johan i Benestad,
förrättningsman.

— Passar dä? sporde Karl Johan och såg sig stolt omkring.

— Dä kan inte förbättras! sa vi.

— Men efter han ä' vald på nykterhetsprogrammet, få vi kanske stryka öfver dä där skålbedreckannet! rådde Per i Gölen.

— Dä hörs dä, hur'dan dumbom du ä! I alla kongatelegram, som jag sett, står dä om skåldreckande. Och själfve Ullman i Västerås bedrack en skål häromsistens för statskyrkan i Katrineholm! röt Karl Johan.

— Dä håller streck! Och nu går pelegrafen ostruken och obehindrad te' Ville Bengtsson. Så få vi se, om han inte hjälper budgeta i vall! komderade vi.

Och telegrammet afskickades.

Se'n fördärfvade och kasserade vi alla de föreslagna nya skatterna och stämplarna och gräto till sist öfver landets elände samt saknade allt hopp för framtiden.

Men vi voro svenskar i alla fall. Så snart Magnis hade satt fram kvällsmaten, det vill säga allt, som blifvit öfver från begrafningen, hvilket inte var så illa litet, började vi snart se saker och ting i ett fagrare ljus.

— Dä' går nok härligt igenom för gamla Sverget ändå! hoppades vi och grinade och voro vid stor tröst.

I en samling fristående och kompletta arbeten utgifves ett urval af

Thure Sällbergs

Humoristiska skizzer

från den småländska landsbygden.

Hvarje del kostar 25 öre.

Närmast utgifvas:

HVARDAGSSLIT och HÖGTIDSGILLEN.

BONNAKNEP och RALLAREDÅD.

GYCKLEJÖSSAR och ANDRA FRAMSTÅENDE SYNDARE.

FRIERI och GIFTERMÅL, HATFULLHET, HÄMND och SLAGSMÅL.

ILLDÅD och KÄRLEKSAFFÄRER.

PÅ HERRGÅRDSVÄGAR och SKOGSSTIGAR.

KARLAORD och KÄRINGSNACK.

JORDBÄFNING I SPINKAMÅLEN.

I SNUFVEBO och SKRYMTEBO.

POJKAENFALD och KVINNOLIST.

I BYGDERNA.

BLAND TROGNA GRANNAR.